

עַרְבוּת

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 80 | כסלו תשע"ט | נובמבר 2018

תמיד אחות

שבע כהן - האחות המיתולוגית של מושב עין יהב ובכירת האחיות בערבה יוצאת לגמלאות, אבל אין בכוונתה להוציא לגמלאות את הניסיון שלה ואת התשוקה לעזור ולהביא מזור. בשיחה איתה היא מספרת על 55 שנה של עבודה וסיפוק במקצוע עליו חלמה מילדותה - להיות אחות. עמ' 14

דבר ראש המועצה אייל בלום
לאחר בחירתו לקדנציה שנייה
עמ' 3

רועי גלילי על האפשרות להכרזה
של שמורת טבע נוספת בערבה
עמ' 18

יחידת המתנדבים ללוחמה בטרור,
שיחה עם יורם ריאטי
עמ' 21

מגוון מוצרי מזון היישר מן הטבע ומבחר מוצרים ייחודיים לחויית טבע מושלמת!!

- / פירות וירקות טריים ואיכותיים
 - / סירופים, ממרחים, גבינות טבעוניות
 - / פירות יבשים ללא סוכר, דגנים וקטניות
 - / שייקים, גלידות, ארטיקים, סלטים
 - / פיתות עבודת יד, עוגיות מתוקים ועוד
- / תוספי תזונה, ויטמינים, ארומתרפיה
 - / קוסמטיקה טבעית
- / מתנות מפנקות ומיוחדות

שעות פתיחה

ראשון, שני, שלישי וחמישי
16:00-19:00, 10:00-13:30
ימי שישי 10:00-14:00
בקרוב שעות פתיחה מורחבות!

מלאון רחב, יחס נעים, מאצ'ריס טאביס ואיחודים,
ארכה אהבה...

טבע בוקיש, כפר האמנים בצוקים

teva.bokish@gmail.com

054-6995623

שירות מיוחד
הזמנות עד פתח הבית
ואפילו עד לצימרים!
התקשרו, הזמינו
והזמנה אצלכם!

משקיעים בתיירות בשיא!

מכרז

גלעד לבני

הקמת בתי מלון בקסם המדבר בפארק ספיר מועצה אזורית ערבה תיכונה

עכשיו, כשהתיירות לישראל בשיא של כל הזמנים,
זה הזמן להשקיע בענף הצומח בישראל!
אתם מוזמנים להתמודד על שלושה מגרשים להקמת בתי מלון
בפנינת הטבע שבערבה התיכונה - פארק ספיר

הורדנו את מחירי המינימום
על הקרקע!

מגרש 103:
כ-12.8 דונם,
כ-60 יח' אכסון*

מגרש 102:
כ-23.8 דונם,
כ-120 יח' אכסון*

מגרש 101:
כ-45 דונם,
כ-60 יח' אכסון*

מועד אחרון להגשת הבקשה למשרד התיירות:
יום חמישי, ה' בטבת, תשע"ט (13.12.2018) בשעה 12:00

לפרטים נוספים, ניתן לפנות לאגף כלכלה, השקעות ותקציב במשרד התיירות,
oritm@tourism.gov.il, 02-6664385/90/78

*בהתאם לתב"ע 293/02/30
מכרז מספר בש/332/2018

שיא של כל הזמנים
בתיירות לישראל!

דבר ראש המועצה

תושבות ותושבים יקרים,

תודה!

אני מודה לכם על הבעת האמון והתמיכה שנתתם לי בבחירות לקדנציה שנייה בראשות המועצה. זוהי זכות גדולה עבורי להמשיך ולהוביל את המועצה שלנו ואת הערבה קדימה, בתפקידי כראש המועצה של כל התושבים כולם.

אלו הן התוצאות הרשמיות של הבחירות כפי שהתקבלו ממשרד הפנים:
סה"כ הבוחרים הרשומים בערבה: 2,563
סה"כ הקולות הכשרים: 1,692 אשר מהווים 66% הצבעה
מספר הקולות לאייל בלום: 1,199 שהם 70.86%
מספר הקולות לברק אומגה: 364 שהם 21.51%
מספר הקולות לאהרון דבוראי: 129 שהם 7.62%

בימים אלו מתקיים הליך למינוי חברי המליאה - נציגי המושבים. ההליך מתבצע מול משרד הפנים. נמשיך לעדכן בנושא.

משימות רבות ואתגרים ניצבים לפנינו. יחד עם צוות המועצה ואיתכם התושבים נעשה הכול כדי לעמוד במשימות בהצלחה.

מוטל עלינו להמשיך ולפתח את האזור, לקדם ולהשלים פרויקטים רבי משמעות הנמצאים בשלבי תכנון וביצוע, לדאוג לרווחת התושבים, לחזק את התשתיות, החינוך, החקלאות והתיירות וליישב את הערבה.

בחודש שעבר הודיעה ממלכת ירדן שאין בכוונתה להאריך את תוקפו של סעיף החכירה המתייחס לשטחים החקלאיים במובלעת צופר הכלול בהסכם השלום שנחתם בשנת 1994. ההסכם כולל נספח המתייחס לשטחי המובלעת, ובו סעיף המגדיר את תנאי החכירה. בהתאם לנספח ותנאיו ירדן הודיעה שאין בכוונתה לאפשר את החכירה לעוד 25 שנים. במובלעת פועלים 31 חקלאים המעבדים 1,500 דונם שהם מקור פרנסתם. עבור מושב צופר ועבור הערבה כולה המשמעות של הודעת ממלכת ירדן היא קשה והרסנית. מיד עם קבלת ההודעה התחלנו לפעול במישור המדיני, מול מקבלי החלטות בממשלה, על מנת להוביל את המהלכים הנחוצים במשא ומתן עם הירדנים. במקביל אנחנו פועלים במישור המקומי כדי לבחון חלופות אפשריות ומתן מענה אופרטיבי לחקלאים המגדלים במובלעת.

בימים אלו מסתיים פסטיבל הסרטים השביעי בערבה. שלושים סרטים איכותיים מהארץ ומהעולם מוצגים על המסך הענק תחת כיפת השמיים. אל הפסטיבל מגיעים אורחים רבים מהארץ ומהעולם, והוא אחד האירועים התרבותיים המרשימים והייחודיים שיש בזירה הקולנועית בעולם. הצלחתו היא הצלחתנו. פסטיבל הסרטים בערבה הוא מקור לגאווה אזורתית, תרבותית, תיירותית.

תודה לאייל שיראי היזם והמפיק של הפסטיבל ולצוות ההפקה המעולה שאיתו, על הפקת אירוע בסדר גודל ובאיכות מרשימים כל כך.

אני מודה שוב מקרב לב לכל המנהלים, לכל העובדים ולמתנדבים הרבים בקהילה שלנו, שעובדים לילות כימים על מנת לקדם את הערבה בכל התחומים.

שלכם,
אייל בלום

תוכן עניינים

3 דבר ראש המועצה

4 חדשות ערבה

כתבות

14 **אם ואחות**, שיחה עם שבע כהן על 55 שנה במרפאת עין יהב

18 **מקום לדאגה**, רועי גלילי על שמורות טבע בערבה

21 **מגיני הערבה**, ריאיון עם יורם ריאטי על היחידה ללוחמה בטרור בערבה

מדורים

24 אישון במדבר

25 עשינו עסק

26 ללוש

28 ארכיון

30 אבנים מתגלגלות

32 עשה זאת בעצמך

33 שירה

34 המוח: תשבץ היגיון וחידות

תוכן נוסף

36 לוח אירועים

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

שבע כהן

צילום: אמנון זיו

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

מנכ"לית

מבצעים תשתיות בטיחות ומוסיפים מתקני ספורט

תחבורה ובטיחות: בימים אלו התבשרנו כי המועצה קיבלה מימון ממשרד התחבורה לביצוע הסדרי תנועה בקרבת מוסדות החינוך בספיר. בתקציב שהתקבל יוסדרו מתחם חניית האוטובוסים, מגרשי החניה למורים ואזור הגישה לגנים בספיר. כל זאת על מנת לשפר את הבטיחות והנוחות של כולנו. משרד התחבורה העמיד גם תקציב להסדרה של בטיחות התנועה ביישובים. בימים אלו קצינ

לאפשר הקמת קבוצות תחרותיות שיוכלו לארח קבוצות ל"משחקי בית".

באולם הספורט בספיר הותקנו סלים חדשים תקינים, רצפת הפרקט שודרגה, המלתחות חודשו ונרכש ציוד ספורט חדש. כל זאת במקביל להקמתו של אולם ספורט חדש בסמוך לבריכה.

לאחרונה שופץ וחודש חדר הנהגים. תודה רבה לצוות הנהגים המסיעים את ילדי הערבה במקצועיות, במסירות ובאחריות גדולה.

אני מברכת את אייל בלום על בחירתו לקדנציה נוספת בראשות המועצה ומאחלת לו הצלחה רבה בהמשך העשייה למען הערבה.

רויטל טריפלר
מנכ"לית

הבטיחות בתעבורה של המועצה עורך סיורים ביישובים על מנת להכין תוכנית שתכלול מעקות בטיחות, תמרור, פסי האטה, סימון כבישים ומרכיבי בטיחות נדרשים.

לאחרונה אישר משרד החינוך רכישת שני אוטובוסים צהובים חדשים לצי האוטובוסים של המועצה. בשנתיים האחרונות החלפנו ארבעה אוטובוסים מתוך שבעת האוטובוסים של המועצה, ואנו ממשיכים לפעול לחידוש הצי לרווחת הנוסעים.

תשתיות ספורט: בתמיכת מרחב דרום בקק"ל, מגרש הכדורגל באצטדיון ספיר עבר שדרוג והותאם לדרישות ההתאחדות לכדורגל. היקף המגרש הורחב, הדשא הוחלף והוקמו מלתחות לשחקנים. ההתאמות בוצעו כדי

יחידת חילוץ ערבה

צל"ש מפכ"ל המשטרה ליחידת חילוץ ערבה

ב-6 בנובמבר קיבלה יחידת חילוץ ערבה צל"ש מאת מפכ"ל המשטרה, על תפקודה באסון בנחל צפית.

האירוע בנחל צפית שהתרחש ב-26 באפריל היה אירוע חסר תקדים בהיקפו ובתוצאותיו הטראגיות. 10 צעירים איבדו את חייהם בשיטפון. מתנדבי יחידת חילוץ ערבה הגיעו ראשונים למקום האירוע, הובילו את פינוי וחילוץ הניצולים והפצועים ואת איתור ההרוגים. ועדת העיטורים של המשטרה בראשות מפכ"ל המשטרה קבעה כי צל"ש יוענק ליחידת החילוץ על פעולתם של מתנדביה באירוע, על גילוי מסירות, נחישות ואומץ לב. מפקד היחידה אורי לב ומתנדב היחידה יורם ריאטי קיבלו את הצל"ש בשם היחידה בטקס העיטורים של משטרת ישראל, במעמד נשיא המדינה. יחידת חילוץ ערבה מונה 90 מתנדבים מפארן, צופר, ספיר, עין יהב, חצבה, עידן, עיר אובות, נאות הכיכר ועין תמר. מתנדבי היחידה זמינים ופועלים כל השנה ביותר ממאה אירועי חילוץ בשנה. מסירותם לעבודת החילוץ ונכונותם לסייע לכל מי שנקלע למצוקה הן נכס וגאווה גדולה. תודה לכל מתנדבי היחידה.

אורי לב ויורם ריאטי מקבלים את הצל"ש בשם מתנדבי יחידת חילוץ ערבה

נציגי יחידת חילוץ ערבה, ראש המועצה אייל בלום ונציגי המשטרה לקראת טקס הענקת הצל"ש

החברה לפיתוח ובניין הערבה

צילום: רונן טופלברג

סובב ערבה

כולכם מוזמנים ליהנות משלל האירועים והתכנים שילוו אותנו בחודשים הקרובים.
נעמי בקר
מנכ"לית

פסטיבל "מהחממה לצלחת" אירוע אוכל שיזמו תירני מושב עין יהב ויתקיים בחודש מרץ.
מרוץ האופנים התחרותי הבינלאומי גראן-פונדו, בפארק ספיר, מ-1 עד 3 במרץ 2019.

החלה עונת האירועים בערבה

כחלק בלתי נפרד מפיתוח הערבה אנו מקדמים בשנים האחרונות מגוון רחב של אירועים המאפשרים חשיפה של הערבה לתחומי תוכן שונים, מייצרים ויחסי ציבור לכל תחומי החיים והעשייה באזור ומחזקים את התיירות לערבה.

לפני שבועיים התקיים אירוע **יוגה ערבה** שבו לקחו חלק גם השנה למעלה מאלף משתתפים.

בימים אלה מסתיים **פסטיבל סרטים בערבה** המתקיים זו השנה השביעית ברציפות ומציב את עצמו כאירוע קולנועי יחיד במינו. הביקוש לאירוע זה עולה בכל שנה. האירוע מזמן לערבה אורחים רבים מהארץ ומהעולם.

האירועים הצפויים בהמשך:

אקו-ארט סוף שבוע של אמנות אקולוגית מ-6 עד 7 בדצמבר.

סובב ערבה אירוע רכיבת אופניים סמוך לפארן ב-5 בינואר.

מרוץ הערבה על שם יוני פרידמן ב-11 בינואר. **היום הפתוח** מ-30 עד 31 בינואר.

נוסף על האירועים המוכרים מתוכננים עוד שני אירועים חדשים שאנחנו מקווים שיהפכו גם הם למסורת:

בינוי

נמשך פיתוח התשתיות ברחבי המועצה

בחודשים האחרונים הסתיימו העבודות על פרויקטים ציבוריים חדשים במועצה:

- מושלמת ההקמה של מגרש כדורגל עם דשא סינטטי בעין יהב
- הושלם פרויקט החלפת מדרכות בשני רחובות בחצבה
- שופץ המבנה ששימש את מרכז המשתלמים והוא נפתח כמועדון לסטודנט

כרמל הר

מנהלת מחלקת בינוי

כיתת הלימוד ששופצה והפכה למועדון

עבודות השיפוץ

החברה לפיתוח ובניין הערבה

מרכז המשתלמים

המחזור החמישי ללימודי תואר שני

18 סטודנטים מווייטנאם, קניה, הודו, רואנדה, אוגנדה, ניגריה ולראשונה גם ליבריה התחילו את מסלול לימודי התואר

בתוכנית המשותפת למרכז המשתלמים ולאוניברסיטת תל אביב. בטקס פתיחת הסמסטר שהתקיים ב-18 באוקטובר הענקנו אות הוקרה לשותפנו באוניברסיטת תל אביב, פרופ' דני חיימוביץ' שאמונתו בפרויקט והחלטתו האמיצה הובילו לפתיחתה של תוכנית לימודים ייחודית ולשיתוף פעולה אקדמי עם אוניברסיטת תל אביב.

לאחרונה מונה פרופ' חיימוביץ' לנשיא אוניברסיטת בן גוריון. אנו מאחלים לו הצלחה גדולה בתפקידו החדש.

השיפוצים במרכז הלימודי למשתלמים הסתיימו, וחנוכת המבנה המחודש התקיימה בנוכחות לארי ריץ' מדנבר קולורדו. לארי מייצג את הקרן הפילנתרופית של אאידה ומייק פלדמן, אשר תרמה לשיפוץ המבנה והפיכתו ל"מועדון לסטודנט".

חני ארנון מנהלת מרכז משתלמים

טקס הפתיחה של מרכז המשתלמים המתחדש ושל שנת הלימודים של המחזור החמישי ללימודי תואר שני בתוכנית משותפת למרכז המשתלמים ולאוניברסיטת תל אביב צילום: גילה טל

ועדה חקלאית

הוקם שולחן מגדלי פלפל

הקמת שולחן מגדלי הפלפל היא המשך לפרויקט שהוביל בשנתיים האחרונות חמי ברקן יחד עם חברות היצוא. חמי ממשיך להוביל את הפרויקט כשותף פעיל ומגדל פלפל. בשולחן המגדלים חברים מגדלים הפועלים עם תשע חברות יצוא פעילות. במפגשים האחרונים שהתקיימו בנושא יצוא הפלפל דנו בעיקר בדרכים להעלאת איכות הפלפל המיוצא מהערבה, בנראות שלו מול המתחרים וברמת המחירים בשוק הרוסי. החלטות השולחן מועברות לשולחן חברות היצוא ליישום בשוק הרוסי. אנחנו מאמינים שחייב להיות קשר ישיר בין המגדלים לחברות היצוא על מנת למקסם מחירים ולשמור על מקומנו בשוק הרוסי.

תמרים: גדיד התמרים הסתיים והפרי נמצא בשלבי מיון. בתחילת הגדיד היה ניתן להבחין בלא מעט דילוגי שלב בהבשלת הפרי המיוחסים למזג האוויר הקיצוני ולחמסינים של חודש יוני. גודל הפרי היה קטן לעומת שנה שעברה וזו הסיבה לירידה במשקל הכולל שנגדד במטעים הבוגרים. מטעי התמרים בערבה מהווים היום כ-30% משטחי הגידול החקלאיים ויש להתמודד עם האתגרים הרבים של הגידול כדי לשמור על רווחיות הענף לטווח הרחוק. אנו עובדים על גיבוש תוכנית אסטרטגית לענף התמרים.

עובדים זרים: לאחרונה התחלנו להפעיל פורום אזורי לנושא העובדים הזרים. בפגישה שקיימנו, הצגתי בפני הפורום את הפעולות המבוצעות על ידי חברת "עובדים לחקלאי הערבה", המועצה והוועדה החקלאית בנושא העובדים הזרים. דנו בבעיית הברחנים,

סחבת הוויזות וחוסר היכולת לבטלן לפני תום תקופה של שלוש שנים, מיון העובדים הלקוי בתאילנד, שכר העבודה, תביעות העובדים ועוד. הפורום יגבש תוכנית עבודה על מנת להביא למצב שבו לנו כמעסיקים יהיו אפשרויות אמיתיות לניהול העובדים והמשק החקלאי שלנו.

הכשרות שטחים לנקלטי 2017 ולנקלטי 2018: הכשרת השטחים החקלאיים לנקלטי 2017 נמצאת בעיצומה בעידן, בחצבה, בצופר ובפארן. העבודות צפויות להגיע לסיומן בסוף דצמבר 2018.

העבודה על קבלת האישורים להכשרות השטחים לנקלטי 2018 נמצאת גם היא בעיצומה, והעבודה בשטח צפויה להתחיל בראשית שנת 2019.

אורן קורין מ"מ יו"ר הוועדה החקלאית

שלוחת המו"פ בפארן

נקטרינה צהובה, שיזף מקדים ואפרסק מוקדם. הכרם מושקה במים מותפלים מהולים (EC 1.0) ונבחנו זנים שונים מובחרים, הדורשים עבודה מועטה על האשכול, ובכך צפוי להיות מענה לבעיית כוח האדם המוכרת בענף. קטיף הנקטרינות באפריל הניב פירות באיכות טובה, בגודל בינוני עם טעם משובח. תוצאות קטיף האפרסקים, מהזן ארלי ספרינג, היו גם כן טובות מאוד.

בכרם ענבי המאכל בחנו זנים חדשים שטופחו במכון וולקני, ומאפשרים קטיף מוקדם ואיכות אשכול משובחת. מתוך 6 זנים שהיו בתחילת הדרך הוצאו שני זנים, ובמקומם ייבחנו בשנה הבאה זנים חדשים.

נבחנו גם הזנים המסחריים SBS וביג פרל. בראשון הושקעה עבודת ידיים מרובה ואילו בזן החדש ביג פרל לא הושקע מאמץ רב, אך צורת האשכול שלו פחות אהובה אצל הצרכן. בינואר, לאחר גיזום הכרם, יוקמו בשטח הכרם חממת אוורור גג וחממה רגילה תוקם בחלקת הנשירים ובמרץ הקרוב מתוכננת נטיעת השלמה בחלקת הנשירים.

בשנה הבאה ייבחנו מספר שיטות לעבודה על האשכול, בשני הזנים, על מנת להגיע לתוצאה טובה יותר.

בימים אלו אנו נערכים לשתילת חלקת אפרסמון, זנים סיניים, יפניים וספרדיים.

שמוליק פרידמן
מנהל המו"פ

בחדש שעבר הוצגה ההתקדמות במחקר בשלוחת המטעים של המו"פ בפארן. להלן סיכום הפעילות שמסרה דפנה הררי המרכזת את תחום המטעים במו"פ:

שלוחת פארן הוקמה בשנת 2015 כדי לבחון אפשרויות להגדלת מגוון הגידולים האפשריים במושבים הדרומיים - צופר ופארן. הקמת השלוחה אפשרה גם להתייחס ולתת מענה יישומי הנובע גם מהשוונות בתנאי האקלים בין אזור פארן לאזור חצבה, שבו נמצאת תחנת המחקר של המו"פ. בהתייעצות עם חוקרים מתחום המטעים ומדריכי שה"מ הוחלט לבחון התכנות גידול נשירים מוקדמים - משמש, אפרסקים ונקטרינות וכן כרם של זנים מוקדמים וצבעוניים. הטמפרטורות בפארן נוחות יותר לגידולים אלה וצפוי היה להתקבל פרי איכותי שיוכל להגיע לשוק המקומי בחלון שבין תחילת מאי לתחילת יוני. מושב פארן התגייס להקמה, הכשיר את הקרקע וחיבר את צינור המים המותפלים לחלקה שגודלה כ-10 דונם. חצי מהחלקה הוקצה לגידול כרם ענבי מאכל וחצי לנשירים.

חלקת הנשירים מחולקת לשני מאפייני השקיה: מים באיכות גבוהה (EC1.0) ומים באיכות נמוכה יותר (EC2.0). בחלקה נטועים נקטרינות ואפרסקים וכן עצים צעירים של משמש,

פורסם מכרז לפיתוח 57 מגרשים בצוקים

משרד השיכון פרסם מכרז לפיתוח 57 מגרשי מגורים של שלב ג' בצוקים. עבודות הפיתוח של שלב ג' ישלימו את הפרוגרמה של היישוב הכוללת 157 מגרשים.

מור זילברשטיין
מנהל פיתוח

הזמנה לקבלת הצעות במכרז פומבי

**פרסום מגרשים - מנהל
מקרקעי ישראל:**

מלונאות ונופש - מיצד חצבה
מגרשים 4א', 4ב'

רשות מקרקעי ישראל מזמינה בזה הצעות לחתימה על חוזה חכירה ל-49 שנים עם אופציה להארכה לעוד 49 שנים, בנין השטח שפרטיו בעת פרסום המכרז הם כדלהלן.

הזמנה לקבלת הצעות במכרז פומבי

**פרסום מגרשים - מנהל
מקרקעי ישראל:**

מלונאות ונופש פארק ספיר
103,102,101

רשות מקרקעי ישראל מזמינה בזה הצעות לחתימה על חוזה חכירה ל-49 שנים עם אופציה להארכה לעוד 49 שנים, בנין השטח שפרטיו בעת פרסום המכרז הם כדלהלן.

**פרטים נוספים ניתן למצוא באתר
רשות מקרקעי ישראל מחוז דרום
לפי מס' מכרז**

צילום: דפנה הררי

חלקת הכרם בשלוחת המו"פ בפארן

שנת הלימודים נכנסה לשגרת פעילות בכל המסגרות

צילום: הילה אלבו

גן קרקל בסיור

הגיל הרך: במימון המועצה ובעזרת תשלומי ההורים החלה לפעול בגני משרד החינוך תוכנית טיולים שנתית. במסגרת התוכנית ועל פי בחירתן של הגננות יצאו ילדי הגנים במהלך שנת הלימודים לטיולים באזור. בגן קרקל בחצבה החלה לפעול תוכנית מיוחדת השואבת את השראתה ממורשתם של אמוץ ז"ל ואבישג זהבי. התוכנית משלבת פעילות המתבססת על הסיפור "גן קרקל יוצא למסע להשבת צוק הראם הביתה" מאת הילה אלבו ממושב חצבה. במסגרת התוכנית יטיילו ילדי הגן בסביבה הקרובה למושב וילמדו על הצמחייה, בעלי החיים ויחסי הגומלין בין אדם וטבע.

בית ספר יסודי שיטים: שנת הלימודים נכנסה למסלול ולשגרת לימודים ועשייה יחד עם השתלבותם של תלמידים ואנשי צוות חדשים. יעדי בית הספר השנה מתייחסים להעמקה, התמקצעות והתפתחות של בית הספר בתחום הלימודי, החברתי והרגשי. תהליכים אלו דורשים מעורבות ועבודה משותפת של בית הספר התלמידים, ההורים והצוות כאחד. בית הספר היסודי שיטים נכלל השנה בין בתי הספר המשתתפים במבחני המיצ"ב - מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית. במסגרת המיצ"ב שכבת המיידוד הנבחנת (שכבה ה') נבדקת במספר מדדים שמטרתם לספק מידע למנהלים ולצוותים הפדגוגיים על תפקוד בית הספר. המיצ"ב כולל מבחני הישגים המשקפים תוצרי למידה, סקר אקלים בית ספרי וסביבה פדגוגית. המידע העולה ממבחני המיצ"ב נועד לסייע לבית הספר לשפר את תהליכי הלימוד במקצועות הליבה ואת האקלים הבית ספרי. הערכה באמצעות המיצ"ב היא אחד ממגוון כלי הערכה שבית הספר מבצע לאורך שנת הלימודים. אנו מאמינים כי תרבות הערכה בית-ספרית איכותית מעודדת תהליכים פנימיים חיוביים ותורמת לשיפור תהליכי ההוראה והלמידה.

חשוב לציין כי מבחני המיצ"ב אינם מהות החינוך. הם לא נועדו לשנות את סדר היום

הכינו את הפעילות ולקחו בה חלק פעיל. לקראת הבחירות לראשות המועצה התקיים בבית הספר פאנל בחירות בהשתתפות המועמדים לראשות המועצה, תלמידי י"ב ומחנכי הכיתות. מערכת הבחירות זימנה לתלמידים שיעור מעשי באזרחות ובערכים דמוקרטיים. התלמידים למדו בשיעורי אזרחות על תהליך הבחירות, נתנו דעתם על משמעותו וחשיבותו של תפקיד ציבורי והכינו שאלות למועמדים. אנו גאים בתלמידים על השתתפותם הפעילה בהכנה לפאנל ובניסוח השאלות שהפנו לשלושת המתמודדים.

תוכנית "אדם ואדמה": גם השנה התלמידים יוצאים בכל בוקר מצוידים במזמרה, כובע, מים ואוכל, ויחד עם אנשי הצוות החינוכי עובדים במגוון עבודות חקלאיות. האתגר שבעבודה החקלאית מקנה לתלמידים ערכים של התמדה, מקצועיות, סובלנות, עמידה במשימה, אכפתיות, עבודת צוות ואחריות. התלמידים לומדים בתוכנית ייחודית המבוססת על הכשרה מעשית שבה לומדים את העבודה הרבה הנדרשת על מנת להפעיל ולקיים משק חקלאי.

מרכיב נוסף בלימוד הוא תהליך של מחקר. התלמידים לומדים לבצע פעולות שונות

ואורחות החיים בבית הספר אלא לדייק את העבודה החינוכית ולאפשר לנו לבחון את איכות עבודתנו, להאיר עבורנו את נקודות שבהן אנו רוצים להשתפר. הצוות המיומן של בית הספר עושה את עבודתו במסירות ובמקצועיות, ואנו מאמינים שבעזרת דיוק של העבודה החינוכית נוכל להביא את התלמידים ובית הספר להישגים לימודיים גבוהים וליצור מרחב חברתי ורגשי בטוח ומצמיח.

תיכון שיטים דרכא: בחודש אוקטובר התקיים לתלמידי י"ב והוריהם יום הכנה לשירות משמעותי. זוהי מסורת המתקיימת בבית הספר כבר מספר שנים. ביום זה תלמידי י"ב עובדים בקבוצות, בהנחית מורים מביה"ס, ומקבלים כלים שיסייעו להם בתהליכי המיון הרבים לשנות השירות, למכינות ולשירות בצה"ל. במסגרת ההכנה התקיים מפגש עם הורי התלמידים, כדי לשתף אותם בתהליך הצפוי לילדיהם במהלך המיונים למסגרות השונות. לפעילות חברו גם חברי גרעין "עודד" ואלירז דאי מנהל מחלקת הנוער.

במהלך יום ההכנה התקיים גם פאנל שנת שירות בהשתתפות בוגרי ביה"ס. תודה לצוות ביה"ס - דלית אבוחצירה, טליה עדי, טל טבלן, לילך גינת, טל מצפון ועמית רוזנשטיין אשר

מרכז קהילה ערבה

נפתחה שנת הפעילות לנוער בערבה

משתייכת כבר מראשית ההתיישבות בה לתנועת בני המושבים, ומקיימת עמה שותפות ודיאלוג הדוקים, בכוונתנו להמשיך גם כעת להיות שותפים בגיבוש זהות תנועת הנוער העצמאית.

תוכנית "דה וינצי": תוכנית המשלבת קורסים במדע ואומנות לילדי כיתות א'-ג' נפתחה בפורמט מחודש, בריכוזה של גליה קפ - רכזת מדע והעשרה. התוכנית פועלת בימים ראשון ורביעי בשעות 13:00-16:00. במסגרתה משתתף כל ילד בשני קורסים מתוך מבחר קורסים חווייתיים: רובטיקה, משחקי חשיבה, הכרות עם עולמם של בעלי החיים, מלאכת יד ויצירה מחומרים טבעיים. בהפסקות בין הקורסים הילדים אוכלים בצוותא ובנחת ארוחת צהרים מפרויקט "המטבח". בתוכנית משתתפים למעלה מ-60 ילדים, והיא מסובסדת ונתמכת על ידי "סל המדע" של משרד המדע. **מרכז גישור ודיאלוג:** החודש נפתח מחזור שני של קורס גישור ו-20 משתתפים הצטרפו למעגל המגשרים. המצטרפים החדשים ירחיבו את השימוש בגישור לבניית תהליכים והסכמות בקהילת הערבה. המגשרים מלמדים בכיתות ה' ובכיתות ח' ומלווים את הפעילות ב"חדר הגישור" שהוקם בביה"ס היסודי. בחדר זה פעילים תלמידי כיתות ו' שלמדו גישור בשנה שעברה ומהווים "שגרירי גישור" בפתרון קונפליקטים בין התלמידים. במסגרת הקתדרה לגיל השלישי ניתן להצטרף לקורס המתמקד בסוגיות המעסיקות את דור הוותיקים ובמתן כלים גישוריים לסוגיות השונות. אנו מזכירים שמרכז הגישור פועל עם ישובים

בחוודש שעבר נפתחה שנת פעילות הנוער באירועי חגי מעלות יישוביים. ההכנות לחגי המעלות התאפיינו בעבודה מאומצת של תכנון, יצירה ובנייה. זו תצוגת תכלית ליכולות הגבוהות של בני הנוער הבוגרים שהובילו את הפעילות תוך שימת לב לכל הפרטים הקשורים בתוכן, באחריות ובבטיחות. תודה לצוות המד"בים והגרעין על הליווי ועל הנחיית הנוער, ותודה ומיוחדת לוועדות הנוער ביישובים הדואגות ליציבות הפעילות, לתקציבים, לכוח אדם ולציוד ונותנות גיבוי וליווי לפעילות הנוער במסירות ומעורבות עם השקעת זמן ומשאבים רבים.

פתיחת שנת פעילות הנוער מלווה בדרמה היסטורית במסדרונות תנועת בני המושבים ב-3/10/2018 מועצת תנועת המושבים החליטה על היפרדות מתנועת הנוער העובד והלומד, ויציאה לדרך עצמאית. תנועת בני המושבים פועלת ב-30 מועצות אזוריות, ב-400 ישובים בכל הארץ ממטולה ועד פארן. לתנועה זהות מגובשת וייחודית, היסטוריה מפוארת ששורשיה נטועים בראשית ההתיישבות העובדת, עם השנים התווספה לפעילות גם תפישה קהילתית המייחדת את המרחב הכפרי. ההחלטה על היפרדות ויציאה לדרך עצמאית הגיעה לאחר משברים וקשיים מתמשכים עם תנועת הנוער העובד והלומד. הערבה

העוסקות בחקר הגידולים, מחקר המפתח את יכולות המדידה, הדיוק והשיפור. בשלב הבא בתהליך הלימודי התלמידים נחשפים לתחום היזמות, במסגרתו הם אמורים לפתח חשיבה יצירתית וחיפוש אחר פתרונות לאתגרים העומדים בפני החקלאים. התלמידים מתנסים בחשיבה על פיתוח מוצרים חדשניים שישפרו את היעילות והתפקוד של המשק. החלק האחרון בתהליך הלימודי יעסוק באגרוטק - שילוב של חקלאות וטכנולוגיה במטרה להתנסות בזיהוי אתגרי המחר בתחום החקלאי. תהליך קליטת התלמידים לשנה"ל תש"פ התחיל והביקוש לתוכנית גדל מאוד. היום הפתוח הראשון למתעניינים בתוכנית יתקיים ב-22 בנובמבר 2018 בחצבה.

חממת הערבה: החווה החקלאית "חממת הערבה" ממשיכה לפעול ולהציע תוכניות לימוד לתלמידים מבתי הספר בערבה ומבתי ספר נוספים. ב"בוסתן שיטים" תלמידי בית הספר היסודי משתתפים בתוכנית לימודים חווייתית בנושאי חקלאות וסביבה ששיאה בפרויקט היזמות של תלמידי כיתה ו'. תלמידי חטיבת הביניים משתתפים בתוכנית לימודים בבוסתן ובמו"פ ערבה - לתלמידי כיתות ז'-ח' מוצעת תוכנית מצוינות רב תחומית ותלמידי כיתות ט' צפויים לבצע מגוון מחקרים יחד עם חוקרי המו"פ.

לאחרונה חנכנו את מרכז המדעים החדש שנבנה במו"פ בסיוע הנדיב של קק"ל אוסטרליה. המבנה החדש עתיד לשמש כמרכז טכנולוגי מתקדם. את הקמת המרכז אנחנו מובילים בשיתוף פעולה עם קבוצת "ש-7 מייקינג חינוך". בהמשך השנה אנו מתכננים לקיים פעילות המיועדת לקהילת הערבה ולתלמידי האזור אשר יוכלו להסתייע בציוד טכנולוגי וציוד מעבדה חדשני לצורך פיתוח הלמידה העצמאית והיזמות הקהילתית בערבה. הקמת המרכז מתאפשרת הודות לנדיבותם ותמיכתם של שותפינו מ"שותפות ערבה אוסטרליה" וקרן יק"א בישראל.

אלעזר פויכטונגר
מנהל מחלקת חינוך

בני נוער מהערבה השתתפו בעצרת תמיכה בנוער עוטף עזה בירושלים בסימן "תנו לגדול בשקט". צילום: גיא בן סעדון

מרכז קהילה ערבה

לבלט קלאסי, רקדן לשעבר בבלט הישראלי, בלהקת בת-דור ובתיאטראות שונים בגרמניה. כיתת מצוינות במחול המוכרת על ידי האגף למחוננים ומצטיינים במשרד החינוך פועלת זו השנה השנייה, ותלמידיה ישתתפו בפרויקט "תלמידים רוקדים ורטיגו" שבשיאו יופיעו בסוזן דלל.

ברכות לשקד בלייברג, היא-לי לזראה וגיא רייס שהתקבלו השנה ל"חממת תלמידים מחוננים במחול" של להקת בת-שבע.

לעולם לא מאוחר מדי! גם השנה מציע בית הספר למחול שיעורי ריקוד למבוגרים: היפ הופ, מחול אפריקאי ובלט קלאסי לנשים. מוזמנים ומוזמנות להצטרף ולרקוד איתנו!

תרבות בערבה: עונת התרבות נפתחה בחודש שעבר במופע הבלט הישראלי "פיטר פן" ובהצגת המנויים הראשונה "מלך הכלבים".

גם השנה תוכנית התרבות מגוונת ומלאה, זאת כדי לאפשר לכל אחד ליהנות מתרבות קרוב לבית, על פי טעמו והעדפותיו האישיות. התוכנית השנה כוללת הצגות למבוגרים ולילדים, מופעי מחול, סרטים, קונצרטים ואירועי שיא במהלך השנה.

תכנית התרבות מפורסמת באתר המועצה. אתם מוזמנים לעקוב, להתעדכן וכמובן להשתתף.

אילת להב ביגר

מנהלת מרכז קהילה ערבה

19 מורים מקצועיים, חלקם ותיקים מאוד, חלקם חדשים. השנה לומדים גם חצוצרה וטרומבון, מבוא לתיפוף, טרום כלי לגיל הרך ונפתח הרכב קולי חדש למבוגרים, נוסף על המקהלה הייצוגית הפועלת שנים רבות.

9 תלמידים לומדים השנה לבגרות במוזיקה בהיקף של 5 יחידות, בהנחייתו של רומן מורדוכוביץ. עד לפני שנתיים למדו תלמיד אחד או שניים בכל שנה וניכרת גדילה משמעותית במגמת המוזיקה. החשיפה למוזיקה מתחילה בבית הספר היסודי, ובכל יום שני תלמידי כיתות ג'-ד' משתתפים בפעילות "רכבת המוסיקה" ולומדים לנגן באחד מחמישה כלי נגינה שונים. ההרכבים המוזיקליים הייצוגיים ממשיכים לפעול במרץ. הקבוצה הבוגרת יצאה למינסק בבלרוס ל"פסטיבל מוזיקלי ללא גבולות" וזכתה להערכה רבה.

15 תלמידים הצטרפו השנה להרכב ה"נשפים הצעירים" - הדור הבא של נגני כלי הנשיפה בערבה.

מלגת קרן עזריאלי למצוינות במוזיקה תוענק השנה ל-12 מצטיינים שנבחרו מתוך פניות רבות שהוגשו.

בית הספר למחול: השנה לומדים בשני המסלולים של בית הספר למחול כמאה תלמידים מגיל 5 ועד מבוגרים. צוות המורים התחדש ואליו הצטרף אמיר יוסף, מורה

המעוניינים ליצור תהליכי בניית הסכמות בסוגיות חברתיות בעזרת מתנדבי המרכז. בחנוכה תיפתח תערוכת אומני הערבה בנושא "גישור".

סיפור מקומי - "הסיפור חי כל עוד מספרים אותו": בשעה טובה הושק אתר האינטרנט "סיפור מקומי ערבה" - פלטפורמה דיגיטלית לתיעוד ושימור מורשת הערבה. זהו למעשה ארכיון אינטרנטי פתוח לכול. האתר נבנה בתמיכת הסוכנות היהודית - שותפות ערבה אוסטרליה. מטרתו לספר את סיפורה של הערבה בתמונות, סרטונים קצרים המלווים בהסברים מילוליים קצרים. האתר בנוי כציר זמן עליו מסודרים האירועים ברצף כרונולוגי והוא בנוי כרשת שיתופית המאפשרת להוסיף חומרים מאירועים שהתרחשו בעבר ומתרחשים בהווה ביישובים. לטובת חברינו האוסטרליים הוא גם מתורגם לאנגלית. להפעלת האתר ולהזנת המידע מוזמנים ותיקי הערבה להצטרף לקורס שמתקיים בימי ראשון במסגרת מועדון מופ"ת שבמסגרתו לומדים מיומנות דיגיטלית ואת דרך העבודה באתר. **בני נוער** מוזמנים להתנדב ולהצטרף לפרויקט במסגרת "מחויבות אישית". לפרטים נוספים ניתן לפנות להילה טל - רכזת הפרויקט 052-2243909.

מרכז המוזיקה: למעלה מ-170 תלמידים לומדים השנה במרכז המוזיקה. צוות המרכז כולל

שנת פעילות שביעית לקתדרה לוותיקי הערבה

במסגרת שנת הפעילות השביעית לגיל השלישי של "הקתדרה לוותיקי הערבה" אנו נערכים להסדרת הסעות למעוניינים להגיע לפעילויות הבוקר האזורית בספיר.

חוג ערבית במסגרת פעילות הקתדרה לוותיקי הערבה

אבזור אמבולנסים בדיבוריות ניידות

בחודש האחרון צוידו כל האמבולנסים, הנהגים והכוננים בדיבוריות ניידות לתקשורת סלולרית, במטרה ליעל את הנסיעה והגשת הסיוע באמבולנס. הדיבוריות האיטיות לנהגים נועדו לאפשר את הפניות של הנהג/חובש לנהיגה או להגיש טיפול רפואי ללא תלות במכשירים הקבועים באמבולנס. שנהיה בריאים,

עירית שחר
מנהלת מחלקת גיל שלישי,
בריאות והתנדבות

צוותי חיבו"ק (חיבורים קהילתיים) יוצאים לדרך

הסתיימה הכשרתם של 18 מתנדבים ומתנדבות לפרויקט חדשני בתחום ההתנדבות בקהילה "חיבו"ק" (חיבורים קהילתיים) שאותו מובילה עמותת "יד תמר" (עמותה ארצית). פעמים רבות כאשר שכן, ידיד או חבר לקהילה חווה משבר הסביבה מתקשה לתת לו את הסיוע הנחוץ, למרות הרצון הטוב. לעיתים קשה לדעת מהי העזרה הנדרשת ומי יכול לתת אותה. פרויקט חיבו"ק מאפשר לזהות מה ומי יכול להיות לעזר. המתנדבים שעברו הכשרה מתאימה בודקים בצורה דיסקרטית ומכבדת עם הסביבה הקרובה מה העזרה הנדרשת, וכיצד ניתן להתאים את המענה לצורך בעת משבר. מטרת צוותי החיבו"ק היא ליצור מארג קהילתי שיאפשר סיוע מתאים

ומותאם. המתנדבים בפרויקט אינם מחליפים את אנשי המקצוע ברשות אלא מספקים רובד קהילתי נוסף וחשוב. אנו מאמינים כי במסגרת הפעילות של הפרויקט נוכל להביא לידי ביטוי את הרצון להתנדב ולהשפיע לטובה, הקיים בקהילה בערבה, רצון שאנו פוגשים בכל יום. אנחנו גם מאמינים שהעזרה בעיתות משבר במסגרת הפרויקט תהיה מדויקת ומועילה. צוותי ההתנדבות שהוכשרו למודל חיבו"ק יפעלו בקהילה תחילה כפילוט בחצבה, בעין יהב ובפארן, ובהמשך בכל היישובים. את הצוותים מרכזת איה פויכטונגר - מרפאה בעיסוק ומנחה, עמיתת מכון מנדל בנגב. קידום הפרויקט בערבה הוא יוזמה משותפת למחלקה לשירותים חברתיים ולמחלקת הבריאות במועצה והוא ילווה על ידי עו"ס ציפי אמבר.

ימי עיון לאזרחים ותיקים במסגרת "מועדון מארח": בהמשך לצורך שעלה מקהילת הגיל השלישי יפתחו בשיתוף מחלקת הגיל השלישי מפגשי העשרה "מועדון מארח" במועדוני היישובים. במסגרת פעילות זו יתקיים ביום חמישי, 15.11.18, במועדון עין יהב יום עיון לקהילת הגיל השלישי. יום העיון יתקיים בשעות 09:00-13:00 ויכלול שתי הרצאות: "שינויים בדיני הורשה": אורית שלכט - עו"ד ונוטריון. נחלה חקלאית, צוואות, ייפוי כוח מתמשך וייפוי כוח רפואי להארכת חיים. "הגיל, הזיכרון ואני": יפעת גולדשטיין- מרפאה בעיסוק. מה משפיע על הזיכרון בגיל המבוגר ומה ניתן לעשות?
הכניסה ליום העין ללא תשלום.
אנחנו מזמינים אתכם לפנות למחלקה לשירותים חברתיים ולהציע רעיונות לפעילויות ונושאי העשרה נוספים למסגרת פעילות זו.
דורית לוביש (פאיאנס)
מנהלת השירותים החברתיים

ביטחון

נפתח קורס חובשים-נהגים של מד"א

החודש נפתח קורס חובשים-נהגים של מד"א בערבה. הקורס מכשיר עוד 15 חובשים שיצטרפו לצוותי המתנדבים באזור ויוכלו לתת מענה בשגרה ובחירום, לאיש את האמבולנסים ביישובים ולסייע כמובן בכל מקרה רפואי. תודה לחובש בכיר, אליהו שריקי, המוביל ומדריך את הקורס ותודה למשתתפים בקורס על הצטרפותם למערך ההתנדבות האזורי ועל האחריות שאתם לוקחים על עצמכם - לסייע ולהציל חיים.

בתחילת אוקטובר, אחרי תקופה ארוכה של עבודה מאומצת מול משרד הביטחון, קיבלנו מהיחידה להתיישבות במשרד הביטחון ומפיקוד העורף אישור תקציבי עבור רכישה והתקנה של מערכת קשר (ממסר) אזרחית שתכסה את כל תחום המועצה. מערכת זו שעלותה

בכל מקרה חירום רפואי, אל תתמהמהו וחיגו 101. בכל אירוע חריג בכביש הערבה, בשטח, בטיול או בבית, חיגו למוקד 100 ודווחו. מומלץ לדווח לקב"ט המועצה בטלפון 052-3665928, אנחנו נדאג לנתב את הגורמים המקצועיים המתאימים, במהירות וביעילות, ולסייע במקרה חירום. אל תסמכו רק על עצמכם, יש לנו בערבה אנשי מקצועי המוכשרים לטפל במקרי חירום מכל סוג. אנחנו כאן בשבילכם.

חילוץ). המערכת פועלת ללא תלות במערכת הטלפונים והקליטה הסלולארית הרגילה.

עונת התיירות החלה זה לא כבר. אורחים רבים מגיעים לאתרי הלינה והטיולים ולאירועים שהחלו וצפויים להתקיים בחודשים הקרובים (פסטיבל הסרטים, סובב ערבה, מרוץ הערבה ע"ש יוני פרידמן, "מהחממה לצלחת" והיום הפתוח). אנו חוזרים ומדגישים כי יש להימנע מטיולים מסוכנים ומכניסה לנחלים ולאזורים החשודים במיקוש. הסבירו לאורחים ולמטיילים, לילדים ולבני הנוער, לעובדים ולמשתתפים בתוכניות החינוכיות בערבה, את הסכנה הכרוכה בכניסה לנחלים בעת שיטפון ובהליכה באזורים החשודים במיקוש.

המשיכו לטייל וליהנות מהטבע הקרוב, הזמין והמרהיב שיש לנו בערבה, אך עשו זאת בתבונה על מנת שכולם ישובו הביתה בריאים ושלמים.

נדב אילון קב"ט

עומדת על כ-200,000 ש"ח צפויה לייעל את ניהול האירועים בשגרה ובחירום. היא תאחד תחת מטרייה אחת את התקשורת בין כל כוחות החירום הפעילים בערבה (רפואה, צבא, לוט"ר, אבטחה ביישובים, משטרה ויחידת

רשות הניקוז

גשם ושיטפונות באוקטובר

ב-21 באוקטובר, חווינו אירוע שיטפונות ראשון לעונה זו. האירוע היה נקודתי במספר אזורים מצומצם. עיקר הזרימות היו בנחל צופר ובנחל עשוש, בנחל "שפן" בערוץ מצפון לנחל ברק ובנחל ערבה.

תחילת העונה החקלאית עברה בצורה טובה עם עמידה בביקוש למי ההשקיה ועם מערכת אספקת מים שעובדת בצורה סבירה.

תודה לעובדי "מקורות" על המאמצים שהם עושים כדי לאפשר לכולנו אספקת מים סדירה.

גיל סלוין מנכ"ל רשות ניקוז ערבה

צילום: יוסי יעקב

נחל עשוש

צילום: גיל סלוין

נחל צופר

קול קורא לשיפור איכות החיים בדגש על נושאים סביבתיים

עמותת בין השיטין נמנית עם מקבלי פרסי יק"א לשנת ה-70 למדינה

בטקס קבלת פרס יק"א צילום: באדיבות קרן יק"א

בחדש אוקטובר ערכה קרן יק"א טקס לציון 70 שנה למדינה. במסגרת האירוע העניקה הקרן פרסים לפרויקטים מצטיינים שבהם היא תומכת. זכינו לקבל את פרס ההצטיינות של הקרן על פעילות העמותה בתשע השנים האחרונות. זהו כבוד גדול לעמותה ולכל המעורבים בה.

קרן יק"א מעורבת בפעילות העמותה לאורך השנים. בשנה החולפת הקרן סייעה רבות להקמתו של פרויקט חוות בין השיטין ובכך המשיכה את התמיכה ואת האמון שהיא נותנת לפעילות העמותה. אנו מוקירים לה תודה על מעורבותה ותמיכתה.

תרומה לקהילה במסגרת פעילות המכינות: חניכי המכינות בערבה נכנסו לשגרת המעורבות הקהילתית. 115 חניכי המכינות מתנדבים יום עד יום וחצי בשבוע במגוון רחב של מסגרות התנדבות, חלקן בערבה ורובן מחוץ לערבה. חניכי פארן מתנדבים באילת ואילו חניכי חצבה ועין יהב בבאר שבע ובדימונה. מסגרות ההתנדבות מגוונות מאוד וביניהן - המרכז לבריאות הנפש בבאר שבע, עבודה עם קשישים במסגרת ארגון "דור לדור", בית ספר "שחר" לילדים עם צרכים מיוחדים, בתי ספר תיכוניים בדימונה ובאילת ומועדוניות רווחה בשעות אחר הצהריים. בערבה החניכים עוסקים בחונכויות אישיות במושבים, בפעילות עם ילדי הבדואים,

לאחרונה פרסם המשרד להגנת הסביבה קול קורא המיועד להקמת קבוצות תושבים המעוניינות לפעול לשיפור איכות החיים במרחב הציבורי והיישובי בנושאים סביבתיים. ביום שני, 27.11.2018, בשעה 10:00 יתקיים בחדר הישיבות במועצה מפגש הסברה שיסייע למעוניינים להגיש בקשות לתקציב לפי דרישות המשרד להגנת הסביבה. המפגש מיועד לשאלות הבהרה והכוונה לקבוצות הפעילים. למפגש ההסברה מומלץ להגיע עם הצעה ראשונית הכוללת את הנקודות הבאות:

- א. הנושא (או הנושאים) הסביבתי שבו יעסוק הפרויקט המוצע. יש לשים דגש בפעילות קהילתית-סביבתית.
- ב. תיאור הפרויקט המוצע והתייחסות לנושאים: ייחודיות הרעיון וחשיבותו, תוכנית לתחזוקה ושימור הפעילות לאורך זמן, מעורבות קהילה ותושבים במיזם, תכנון, הקמה ושימוש, שילוב היבטים פיזיים וחברתיים.
- ג. אבני דרך לביצוע.
- ד. לוח זמנים ושלבם לביצוע הפרויקט.
- ה. פירוט תקציבי הכולל תכנון וביצוע.
- ו. תוכנית לשיתוף הקהילה.
- ז. אם מדובר בקבוצת פעילים קיימת - תיאור הפעילות שביצעה הקבוצה במהלך השנתיים האחרונות.

מוזמנים לפנות אליי בנייד 052-3665976 או במייל sviva@arava.co.il. בהצלחה לכולם, וקדימה - מצאו את השותפים המתאימים לשינוי הסביבתי שאתם מבקשים לקדם ולהוביל ונתראה ב-27 בנובמבר 2018.

יעל חביב

מנהלת היחידה הסביבתית

בהפעלת הנוער במושבים, בליווי ועדות הנוער ובמסגרות נוספות. פעילות החניכים הענפה בכל אזור הדרום משפיעה לטובה ומעניקה יחסי ציבור מצוינים לערבה התיכונה.

עבודה עברית: מחזור עובדי הקיץ (40 צעירים) סייע לעבוד במטעי התמרים במושבים עידן, חצבה וצופר. בשלושת החודשים האחרונים נכנסו קבוצות חדשות של עובדים המונות 60 צעירים שיעבדו במושבים עידן, חצבה וצופר. נוסף על קבוצות בערבה התיכונה פתחנו שנה שנייה לפעילות של קבוצה העובדת ביהל ובקיבוץ לוטן. היוזמה לפתיחת הקבוצה בערבה הדרומית הגיעה כתוצאה מהפנייה של הקיבוצים מתוך הבנת הפוטנציאל של גיוס צעירים לעבודה באמצעות תוכנית "עבודה עברית" ובזכות הערכים הנלווים לעבודה במסגרת זו.

אבישי ברמן

מנכ"ל עמותת בין השיטין

קהילת הערבה משתתפת בצערה של משפחת דובר על מותו של

גדעון דובר ז"ל

יהי זכרו ברוך

קהילת הערבה משתתפת בצערה של משפחת מלמד על מותה של

שרון בוצר ז"ל

יהי זכרה ברוך

רינת רוזנברג

באוקטובר האחרון נפל דבר בערבה - שבע, האחות המיתולוגית של מושב עין יהב ובכירת האחיות בערבה, יצאה לפנסיה. שבע ממשיכה לעבוד יום בשבוע כאחות במרפאת עין יהב. היא ממשיכה להיות גם חברה פעילה בצוות הרפואי האזורי ובצוות המקצועי של המוקד לרפואה דחופה. את הניסיון שלה והתשוקה לעזור ולהביא מזור היא לא מתכוונת להוציא לפנסיה.

כדי לנסות ולסכם 55 שנה של עבודה, אנחנו נפגשות, איך לא, בחדר האחות במרפאה. זו הסביבה הטבעית לדבר עם שבע. שבע מתיישבת על כיסא האחות, ואני, כאילו באתי לקבל טיפול רפואי, יושבת על כיסא המטופל. מיד מתחשק לי למדוד לחץ דם או חום, אבל אני מתאפקת. ניכר ששבע הייתה מעדיפה לטפל בי מאשר לספר על עצמה, אך גם היא מתמקדת במטרה שהגדרנו, לדבר על עצמה ועל התפקיד שהיא ממלאה כבר 55 שנה.

איך הכול התחיל, אני שואלת. שבע מספרת שבילדותה במושב שדמות דבורה הייתה חובשת שהייתה לה מודל לחיקוי, ואליה נשאה את עיניה. "הייתי באה למרפאה כדי לעזור לה לגלגל תחבושות. פעם היו עושים שימוש חוזר בתחבושות והיה צורך להכין אותן לשימוש נוסף. זו הייתה משימה שיכולתי לעשות. ידעתי כבר אז, מילדות, שאני רוצה להיות אחות".

שבע נולדה בקיבוץ מעין צבי בשנת 1943 ליפה ומיכה פרוינדליך (פירוש השם פרוינדליך בעברית הוא ידידותי, היא מספרת לי). אלישבע הוא השם שנתנו לה הוריה. אביה לא התחבר לאורח החיים הקיבוצי. הוא העדיף מושב של "יקים" שהלם את הסגנון והאופי שלו. את מבוקשו מצא במושב שדמות דבורה שבגליל התחתון, ולשם עברה המשפחה. היה להם משק חקלאי מגוון שכלל רפת, לול ומטעים. הרבה עבודה. שבע למדה בבית הספר היסודי בשדמות דבורה ובתיכון למדה בעפולה. היות שכבר היה לה ברור מילדות שהיא רוצה להיות אחות, בסיום כיתה י"א, כשהייתה בת 17.5 החלה ללמוד בבית הספר לאחיות בבית החולים רמב"ם בחיפה. תוכנית הלימודים ארכה שלוש

שנים. במקביל ללימודים הצטרפה בשנת 1959 לגרעין הנח"ל נווה שיועד לעין יהב. "בסיום הלימודים בבית הספר לאחיות היה מקובל באותם ימים שאחוז מסוים מהבוגרות ישרתו כאחיות במסגרת הצבא. אני כמוכן רציתי להגיע לעין יהב ולהצטרף אל חברי הגרעין שלי. הדברים התגלגלו כך שלקראת סיום הלימודים הגעתי לחתונתם של אורה ואמנון נבון בעין יהב. פניתי לשי בן אליהו כדי שיעזור לי להגיע כאחות לעין יהב. שי היה ידוע ביכולות שלו לקדם מהלכים עם מי שצריך ואיפה שצריך, וכך גם היה במקרה שלי. הוא פנה לשמעון פרס שמילא תפקיד

בסיום הלימודים בבית הספר לאחיות היה מקובל באותם ימים שאחוז מסוים מהבוגרות ישרתו כאחיות במסגרת הצבא. אני כמוכן רציתי להגיע לעין יהב ולהצטרף אל חברי הגרעין שלי

במשרד הביטחון שסייע בכך. ואכן, בהמשך התקבל מכתב המאשר את ההצבה שלי. כך הצלחתי להגיע לעין יהב ולהצטרף לחברי הגרעין שלי".

ימים ראשונים בעין יהב

"הגעתי לעין יהב בשעת לילה בקומנדקר האספקה שהיה מגיע אחת לשבוע. ירדתי ממנו כולי מאובקת. מסביב הכול היה מלא אבק. נכנסתי כמו שאני לחדר האוכל וחיפשתי פרצוף מוכר מהגרעין שלי. לשמחתי ראיתי את

צילה כנעני שהייתה חברתי בגרעין. הצטרפתי אליה. למחרת בבוקר כבר עבדתי בגן הירק עם כולם. בעין יהב היה מונה מרפאה ואני איישתי אותו בשעות הערב. באותם ימים בשעות הבוקר כולם עבדו בגן הירק, ואחרי ארוחת הערב היו מה שכינינו 'סידורי עבודה'. הסידור שלי היה המרפאה. היה אז מין נוהל כזה שבכל ערב היו כולם באים למרפאה להישקל. זו הייתה שגרה של אנשים צעירים ובריאים שלעיתים חולים ולעיתים נפצעים. עיקר הפעילות הייתה סביב תאונות עבודה. בשנים הראשונות ד"ר ארוין כהן היה מגיע אלינו במטוס פייפר מבאר שבע בהתאם לקריאה שלי. אחר כך, כשסללו את הכביש, הוא היה מגיע ברכב מאילת. כשהגעתי היו ביישוב שלושה תינוקות - דודו בן אליהו, זיו פורת וגלי חסיד. שימשתי גם כאחות טיפת חלב על אף שלא היה לי שום ניסיון או ידע אישי. כולנו היינו מאוד צעירים".

אנשים צעירים מלאים בלהט ושליחות הם מתכון בדוק לסיפורי אהבה, וכאלה פרחו בין הערוגות ובערבי התרבות. "הרבה אהבות וחתונות פרחו בעין יהב באותם ימים", שבע מספרת. "הגעתי לעין יהב ב-12 באוקטובר 1963. מייקל שהיה מגרעין נאות, הגרעין הראשון לעין יהב, כבר היה שם. בחנוכה בנינו יחד חנוכייה מצניורות ומברזלים, ובאוגוסט 1964 התחתנו. החתונה, כמקובל בעין יהב באותם ימים, הייתה בעמק הנעלם ליד המושבוץ. המשפחות הגיעו לחתונה במיוחד באוטובוסים ובמשאית בדרך לא דרך שהייתה אז לערבה".

ככל שחלף הזמן והיישוב גדל מעט נדרשה יותר עבודה במרפאה, ושבע עבדה בה יותר שעות. במקביל הייתה אחראית על הנוי ביישוב. היישוב גדל וגם משפחת כהן גדלה. בשנת 1966 נולדה יעל, בשנת 1969 נולדה צאלה ובשנת 1971 נולדו התאומים מיכל ועופר. "לא ידעתי שיש לי תאומים. נכון הייתה לי בטן ענקית ביחס להריונות הקודמים אבל לא חשבתי שיש לי תאומים. לא היו אז מעקבים ובדיקות שנראים כל כך טריוויאליים היום. כשהייתי בסוף חודש שמיני (אז היה מקובל לספור חודשים, לא שבועות) הגעתי לסורוקה לבדיקה. הרופא הקשיב לבטן שלי עם המכשירים שעמדו לרשותו (מוניטור לא היה כמוכון), ואמר שהוא חושב שהוא שומע שני דפקים. הוא הציע שאעשה צילום רנטגן ואני לא הסכמתי. חזרתי הביתה לעין יהב. למחרת התחילו צירי הלידה והיה שיטפון בנחל צין. יצאתי באמבולנס לסורוקה, כשבמקביל היינו גם בקשר עם מסוק למקרה שלא נצליח

צילום: באדיבות ארכיון עין יהב

חגי פורת ומירלה חסיד ושלושת הילדים הראשונים בעין יהב - זיו, דודו וגלי, ליד החנוכייה שבנו שבע ומייקל.

צילום: באדיבות ארכיון עין יהב

שבע ומייקל בצעירותם

לעבור בשיטפון. הצלחנו לעבור את הנחל והגענו לסורוקה בזמן. מיכל יצאה ראשונה. אחרי שיצאה הנחתי יד על הבטן ואמרתי לד"ר כץ, שיילדה אותי, שיש עוד אחד. היא לא התרשמה. 'לא נראה לי', היא אמרה. ובכל זאת עופר נולד... אחרי שהתאוששתי מעט לקחו אותי לטלפן למייקל שנשאר לעבוד בעין יהב. התקשרנו לעין יהב וד"ר אבו רביע שטיפל בי אמר למייקל, 'יש לך תאומים! רוצה לדבר עם שבע?' מייקל פשוט הניח את הטלפון. אחרי שהתאושש, גם דיברנו."

וגדלה גם המרפאה. היום היא נותנת שירות ליותר מ-1800 תושבים ועובדים החיים בעין יהב. בשנת 1963 עמדו לרשות המרפאה מכשירים ואמצעים בסיסיים שכללו מד לחץ דם, משקל (שהיה בו שימוש יומיומי), ציוד לחבישה ולטיפול ראשוני. היום, 55 שנה מאוחר יותר, שבע מספרת שהמרפאה היא

צבאיים שירתו בעין יהב לאורך השנים. בימים הראשונים מנה היישוב הצעיר 20 תושבים צעירים. המושב גדל, הצעירים בגרו, הילדים גדלו והצרכים השתנו, וכך התרחבה

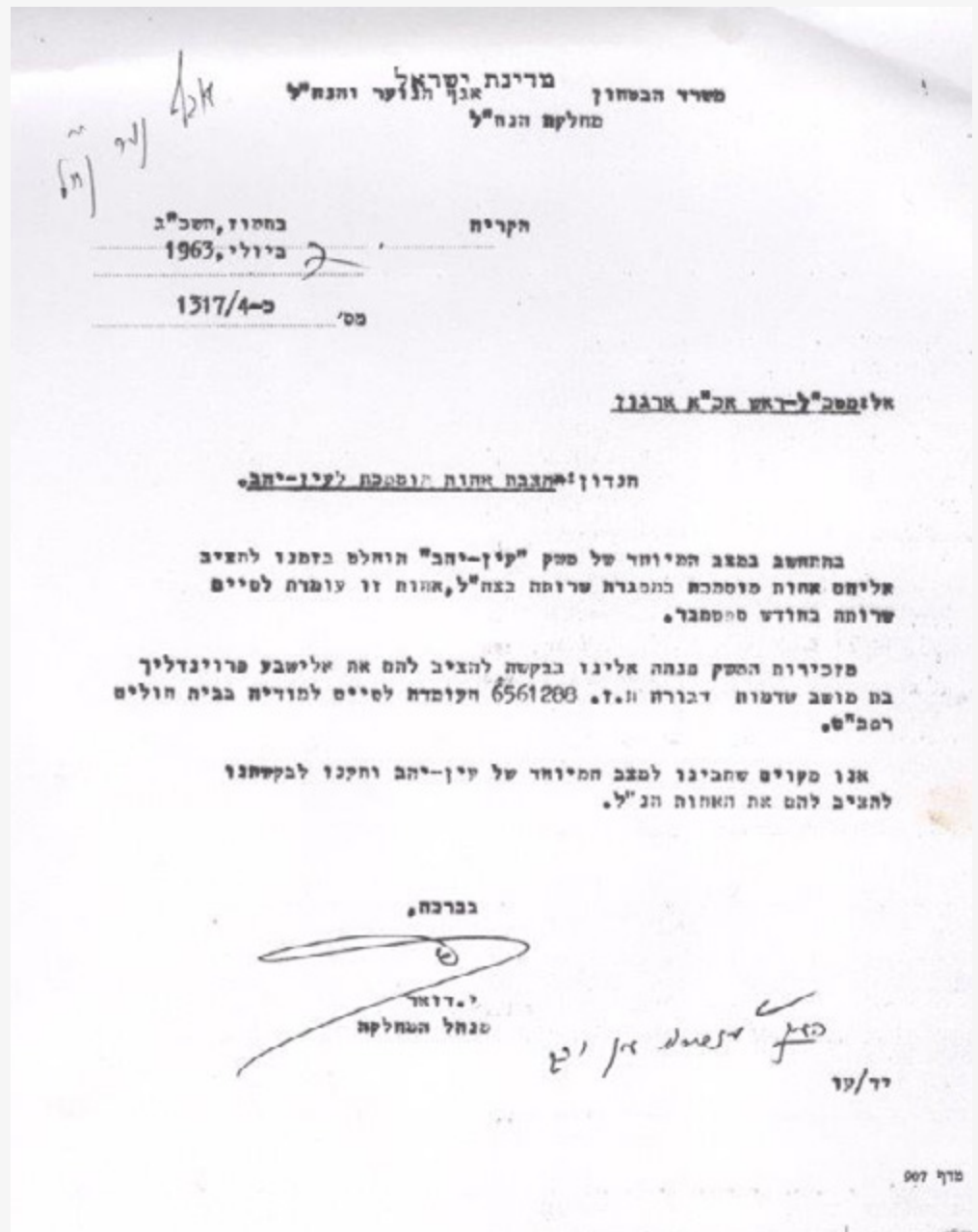
אחות בקהילה

מסוף שנות השישים פעלו בעין יהב רופאים צבאיים שהיו בראשית דרכם. חלקם הגיעו באופן סדיר וחלקם אף חיו ביישוב. 11 רופאים

הקפדתי מאוד על דיסקרטיות שאפשרה גם לי וגם למטופלים להצליח לייצר הפרדה בריאה ולשחרר את אי הנוחות שכרוכה בערבוב בין התחומים

למעשה חדר מיון קדמי הכולל ציוד החייאה ואמצעים לטיפול בפצעים מורכבים. ניתן לבצע בה עירויים מסוגים שונים, בדיקות דם, ועוד מגוון של שירותים הזמינים גם למענה ראשון ודחוף וגם לטיפול מתמשך. "בשנת 1993 זכינו שד"ר מיכאל רבקין הוצב על ידי שירותי בריאות כללית כרופא של הערבה. מאז הוא רופא המשפחה שלנו. מיכאל הוא עבורי הסמכות המקצועית הבכירה. הוא ניחן במסירות ואנושיות ובנשמה גדולה. זכינו שהוא כאן. היום יש בערבה לפחות אחות אחת בכל יישוב, שני רופאי משפחה - ד"ר מיכאל וד"ר הר שמש, ניידת לטיפול נמרץ בזמינות מלאה הממוקמת בחטיבה, תחנת מד"א בספיר ומוקד לרפואה דחופה שנותן שירות וטיפול במקרים רפואיים מעבר לשעות העבודה הסדירות של המרפאות". כל השנים את משמשת כאחות בקהילה קטנה שבה כולם מכירים את כולם. זה ודאי לא פשוט.

"זה לא פשוט. ברור שהעיסוק ברפואה בקהילה

באדיבות ארכיון עין יהב

המכתב המאשר את הצבתה של שבע בעין יהב

שבע עם אורה נבון ונכדתה ארבל אבני צילום: מעיין קליין

השתדלתי תמיד שהחיים בבית לא יפגעו מהעיסוק שלי ושהמשפחה לא תצא מקופחת, אבל הם ודאי יוכלו לספר לך על ארוחות שישי רבות מספור שבהן נאלצתי לעזוב וללכת לטפל במקרי חירום."

עד לפני שנה הייתה שבע מתנדבת פעילה (מאוד) ביחידת חילוץ ערבה. היא השתתפה בין היתר במשלחות סיוע רפואיות לאזורי אסון בהאיטי, בטורקיה ובפרו. היא ממשיכה להיות חלק מהצוות הרפואי האזורי ובצוות המקצועי של המוקד לרפואה דחופה. היא מתנדבת במד"א ורבות (רבות מדי) הפעמים שבהן נקראה ועדיין נקראת לסייע ולטפל בפצועים בתאונות דרכים בכביש הערבה. שבע לא מפסיקה להיות מה שהיא כל כך אוהבת, מה שמהווה חלק כל כך משמעותי בחייה - להיות אחות. החלום שהתחיל בילדותה בשדמות דבורה ממשיך להתממש עבורה יום יום, שעה שעה, מיום שהגיעה לערבה בקומנדקר האספקה המאובק.

לאורך השנים שבע זכתה לקבל אותות ופרסים כהוקרה על עבודתה המסורה: בשנת 1986 העניק משרד הבריאות לשבע את פרס העבודה לאחים ואחיות מצטיינים; בשנת 1999 קיבלה את פרס האחות המצטיינת של מחוז הדרום של שירותי בריאות כללית, ופרס מיוחד שמנכ"ל שירותי בריאות כללית העניק לה על עבודתה המסורה; בשנת 2010 העניקה לה סגנית השר לענייני גמלאים, ח"כ ד"ר לאה נס, מגן הוקרה על פעילותה ותרומתה רבת השנים.

מהלידות בבית החולים הייתי נוכחת וכמוכן בלידות שיילדתי באמבולנס או בעין יהב. בשנים האחרונות אני מלווה את היולדות שבלידות שלהן ליוויתי את האימהות שלהן. זה מרגש מאוד". שבע מספרת לי על יולדת שליוותה לפני שנים ספורות לבית החולים. הלידה התפתחה במהירות והיא נאלצה לעצור בצד הדרך וליילד אותה באמבולנס. התברר שחבל הטבור היה כרוך שלוש פעמים סביב צווארו של התינוק. החושים והניסיון הרב של שבע היו באירוע הזה בשיאם, והתינוק יצא בריא ושלם. שבע מסיימת את תיאור הלידה, מסתכלת עליי ואומרת: "ללדת צריך בבית חולים. אף פעם אי אפשר לצפות את מהלך הלידה, שיכול במקרים רבים להשתבש".

מה האירוע הרפואי שהיית מעורבת בו וגרם לך את הסיפוק מקצועי הגדול ביותר?

"היה מקרה של חבר שהגיע למרפאה עם כאבי בטן. בדקתי אותו ואבחנתי שיש לו דלקת

רבות מהלידות בבית החולים הייתי נוכחת וכמוכן בלידות שיילדתי באמבולנס או בעין יהב. בשנים האחרונות אני מלווה את היולדות שבלידות שלהן ליוויתי את האימהות שלהן. זה מרגש מאוד

בתוספתן. הוא הלך לרופא הצבאי בחטיבה. הרופא אמר לו שזה שום דבר, שישתה חלב וזה יעבור לו. באתי אליו הביתה עם אמבולנס ואמרתי לו שהוא חייב להתפנות לבית חולים באופן מיידי. אם לא, הוא חייב לחתום שהוא מבין את ההשלכות. הוא הסכים להתפנות והגיע לבית החולים. הוא הוכנס לניתוח דחוף, במהלכו התוספתן נקרע. הרופא שניתח אותו אמר לו שמי ששלח אותו לבית החולים הציל את חייו. זה היה מקרה מאוד מספק, לדעת שהצלתי חיים. זכורות לי גם תאונות דרכים רבות מספור בכביש הערבה שאליהן נקראתי כדי לטפל בפצועים".

יש מקרים אחרים?

"על המקרים ששברו את ליבי רק מייקל יודע. מייקל היה ונשאר הגב הכי חזק שלי. בלי התמיכה שלו לא יכולתי לעשות שום דבר. הוא נתן לי גיבוי מלא בבית עם הילדים ובעבודה בשדה. בלי ההקרבה שלו לא הייתי יכולה לממש את השאיפה שלי ולהיות אחות במשרה מלאה בקהילה שלנו לאורך השנים.

קטנה חורג לעיתים ממה שמקובל (היו גם מקרים רבים שבהם נדרשתי לטפל בבעלי חיים...). לאורך השנים עברתי הכשרות בכל תחום שיכולתי (טיפת חלב, טיפול נמרץ וכל השתלמות שהתאפשרה) כדי שאוכל לתת מענה רחב ככל שניתן. בין היתר עבדתי בהתנדבות יום בשבוע במיזם של בית החולים סורוקה כדי ללמוד ולהתנסות בטיפול במגוון רחב של צרכים ומקרים רפואיים. שם גם הבנתי עד כמה הקשר עם המטופלים חשוב לי. העבודה במיזם בבית חולים היא מאוד נקודתית - טיפול במקרה ומעבר הלאה. אין לך מושג מה קרה למטופל אחרי שיצא מן המיזם או עבר למחלקה, ולי חוסר הידיעה הזה, חוסר הקשר המתמשך עם המטופל, היה קשה. חשוב לי המכלול השלם של החיים של המטופל ולא רק האירוע הרפואי הנקודתי. זה נכון שיש קושי לקיים הפרדה בין הפרטי למקצועי בעבודה בקהילה, אבל אני חושבת שלאורך השנים הצלחתי לשמור על קשר אנושי לצד העבודה המקצועית. הקפדתי מאוד על דיסקרטיות שאפשרה גם לי וגם למטופלים להצליח לייצר הפרדה בריאה ולשחרר את אי הנוחות שכרוכה בערבוב בין התחומים. היה לי תמיד חשוב להיות במעורבות מלאה מבחינה מקצועית בלי לוותר על המעורבות בחיי הקהילה והחברה".

איזה אירוע זכור לך במיוחד מכל שנות עבודתך במרפאת עין יהב?

שבע לא חושבת הרבה ועונה מיד: "לידות! נסעתי כמעט עם כל יולדת מעין יהב לבאר שבע או לאילת. לעיתים הלידה התרחשה בדרך לבית החולים, לעיתים אפילו בבית והיו גם מקרים שבהם יילדתי במרפאה. ברבות

צילום: רמי קארו

עם ד"ר מיכאל באימון של יחידת חילוץ ערבה

מקום לזאגה

רועי גלילי

18 ערבות | כסלו תשע"ט, נובמבר 2018

האזור במפתו המצוינת של Newcombe מ-1914

בקצה השמיים ובסוף המדבר יש מקום רחוק מלא פרחי בר מקום קטן, עלוב ומשוגע מקום רחוק, מקום לדאגה.

אומרים שם מה שיקרה וחושבים על כל מה שקרה. אלוהים שם יושב ורואה ושומר על כל מה שברא.

אסור לקטוף את פרחי הגן אסור לקטוף את פרחי הגן ודואג ודואג נורא.

(מקום לדאגה / יוהנתן גפן)

אלפי שנים, כמו מגנט גדול ובררני, נוודים, אוהבי מדבר ושוחרי טבע ובדידות. בני האדם המועטים שהיו חלק מנופיה ומקסמה הותרו בה, עוד הרבה לפי שהפציעה ההיסטוריה הכתובה, את חותמם - שונה ומיוחד: מלכודות נמרים רבות (אני סקרתי בתא השטח הזה 14 מהן), נאקבים (שבילי רועים) נידחים, מערות מסתור ואתרי פולחן חידתיים ויפים להפליא. במאות השנים האחרונות נמצאים באזור הזה גם בדואים, והחל מראשית המאה שעברה גם חוקרים מערביים.

רק מטיילים מועטים מגיעים, גם בשנים האחרונות, אל המערות הנסתרות והמעיינות הספורים, שזופים במבטם את נופי הפרא וכובשים ברגליהם את האבק בשבילים העתיקים. אם כן, מדוע דוחקת רט"ג להכריז על הקמתה של שמורה בשטח הזה כשממערב לכביש הערבה משתרעות כבר שנים רבות כמה משמורות הטבע הגדולות בארץ? דווקא עכשיו? דווקא כאן?

רשות שמורות הטבע שהוקמה בשנת 1964 על ידי כמה משוגעים לדבר אוחדה בשנת 1998 עם רשות הגנים הלאומיים וקרוריה מאז

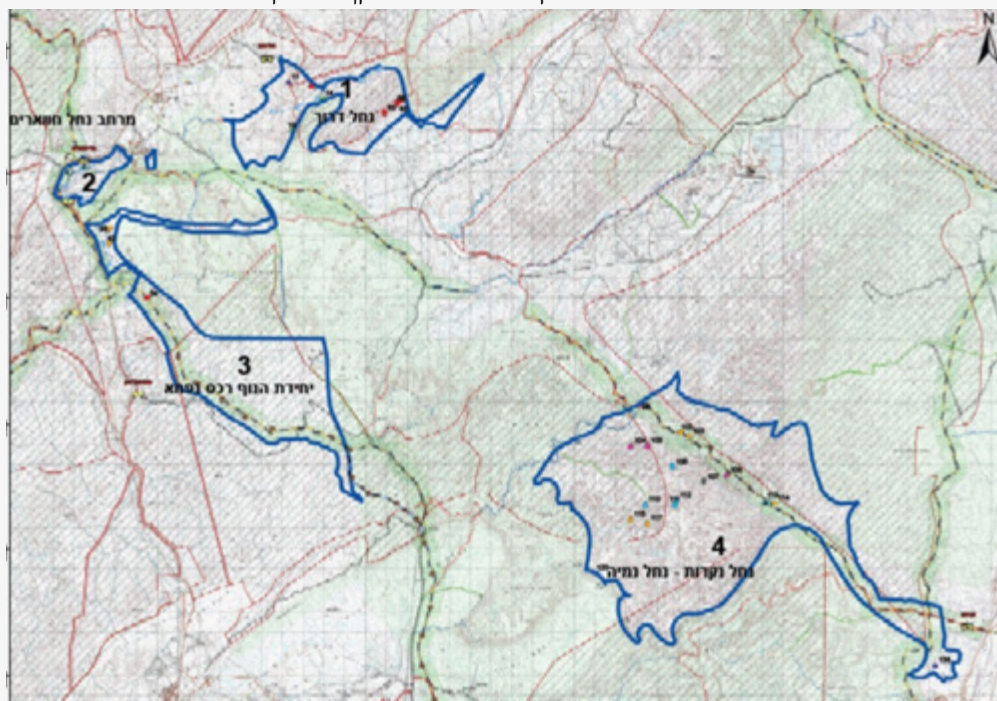
Terra Incognita (לטינית - ארץ לא-נודעת)

מאז ומעולם הייתה ארץ הפרא, שנמצאת בעומק השטח ממערב לשפך נחל אנמר אל נחל מרזבה, אזור מרוחק ומיוחד. זהו אזור המגע בין הר הנגב והערבה, ארץ נופי הפרא הדרמטיים של נחל נקרות ומרזבה ויובליהם, ארצן של חיות הבר, קיני הנשרים,

רק מטיילים מועטים מגיעים, גם בשנים האחרונות, אל המערות הנסתרות והמעיינות הספורים, שזופים במבטם את נופי הפרא וכובשים ברגליהם את האבק בשבילים העתיקים

אחרוני הנמרים והקרקלים, ארץ המעיינות הנסתרים כמו עין אום סלח (ש"נתגלה" רק לפני כחמישים שנה על ידי ראשוני בית ספר השדה בחצבה) ומקורות מים אחרים פחות מוכרים. וסודות טמירים יש בה באותה ארץ לא-נודעת, שידעה למשוך אליה במהלך

השמורות המתוכננות להכרזה. השטח של נחל נקרות ונחל נמיה מוקף ומסומן 4 במפה

א גדה אורבנית ששמעתי פעם (וחיבבתי במיוחד) גורסת שהשיר הנהדר הזה נכתב על שדה בוקר בה גדלתי והתבגרתי. ואולם מי שיקשיב לו בתשומת לב, במיוחד בלחן המרטיטי שהעניק לו מתי כספי, יוכל להעיד, כך נדמה לי, שבנפשו נמצא המקום הזה. אולי בגלל איכותיו האמנותיות ואולי מפני שהמקום הזה, שאין לו שם או מראה או מיקום מדויק והוא לא שייך לאף אחד, הוא סוג של משאת נפש אנושית, אוניברסאלית כמעט.

אך האם באמת נותרו עוד מקומות כאלו? מקומות של ממש? קטנים ורחוקים ומשוגעים שבהם שוכן האלוהים ושומר על כל מה שברא? אלוהים ולא כל מיני שומרים ו"בעלבתים" אחרים מטעם עצמם ומטעם שלל ספרי החוקים? מעט, מעט מאוד חלקות אלוהים קטנות, ששייכות רק לעצמן ולפעמים גם להלך הבודד בנדודיו, נותרו בימינו בארץ שפולחה, נחתכה ונחלקה לשלל בעלי רישיונות וזיכיונות, יזמים, גופים מסחריים ורשויות. יוצא דופן היה מאז ומעולם המדבר. חלקות האלוהים האחרונות שוכנות להן כבר שנים רבות בנגב ובערבה, ואחת היפות שבהן נמצאת בשטח המועצה שלנו, בהמשכו של "מסדרון" נחל נמיה, בין שמורות הטבע "מכתשים עין יהב" (מצפון) ושמורת "מצוק הצינים" (מדרום ומערב) בואך שלוחת צלמון ואגני הניקוז של נחל מרזבה. אבל לא לעולם חוסן: רשות הטבע והגנים החליטה לאחרונה, וסיבותיה (שתיכף אשתדל לעמוד עליהן) עימה, להכריז בתווך הזה על הקמתה של שמורת טבע נוספת שתחבר בין השתיים הקיימות. שמורת טבע, ניתן להניח, תחזק את מעמדה החוקי של שמירת הטבע ותגן על ייחודו של שטח הארץ הבתולי הזה. ובכן... למרבה הצער אני סבור שזה לא לגמרי כך.

שמורות טבע בערבה ובהר הנגב (אתר המפות הממשלתי www.govmap.gov.il)

אפילוג

בהכרזות על שמורות טבע יש על פי רוב צורך וגם חשיבות, וכך גם בשמירת טבע ובאכיפה. להרחבתן של שמורות ולתפקודה של רט"ג עשוי להיות תפקיד מכריע בהגנה על שטחי בראשית באזורי זיכיונות הכרייה באגן נחל צין, על תוואי הרכבת העתידי, סמוך לכביש הערבה וליישובים. ואולם הכרזתה של שמורת טבע דווקא באגן נחל מרזבה היא מיותרת בעת הזו, מפני שאין בה באמת צורך. משמעותה המיידית של הכרזת השמורה תהיה קרוב לוודאי סגירת השטח למטיילים בדרכים שאינן מסומנות, איסור על לינה ותנועה רגלית ורכובה בלילה ועוד תקנות והגבלות. בהיבט העקרוני והאזרחי יש בהכרזתן של שמורות טבע על פני אזורים נרחבים מאוד ובכל ההגבלות שנלוות להן גם משום הפקעה של המרחב הציבורי מרשות הרבים.

בהיבט העקרוני והאזרחי יש בהכרזתן של שמורות טבע על פני אזורים נרחבים מאוד ובכל ההגבלות שנלוות להן גם משום הפקעה של המרחב הציבורי מרשות הרבים

ארצות הפרא באגן הניקוז של נחל אנמר ונחל מרזבה הן Territorium Nullius (לטינית - אדמה שאיננה של איש) כבר אלפי שנים, וכך ראוי להן להישאר.

בשמורת הטבע לכשתקום, לא יותר עוד "מקום לדאגה". ארצות הפרא יעברו לאחריותם של כותבי ספרי החוקים ותנועה בתחומי השמורה תותר רק בשבילים מועטים, אם יסומנו בה בקפדנות, לאחר שיאושרו על ידי אקולוגים ("אל יסור גמל נושא לבונה מדרך המלך" מכנה באירוניה הארכיאולוג זאב משל את ההקפדה הכמעט דתית של חלק מן הפקחים על הכלל הזה). לא אלוהים ישמור בשמורת הטבע על כל מה שברא, רק הפקחים בטנדרים הירוקים. בשימונם יעמדו מקומות ושבילים שבהם פסעו בני אנוש במשך אלפי שנים, במחוזות הברידות המזהרות, בדרכם מן הנגב אל הערבה.

הטור הזה מוקדש בידידות והערכה לעזרי אלון מתכנן אזור הדרום ברט"ג שיצא לאחרונה לגמלאות. עזרי השכיל במשך שנים רבות לטפח קשרי עבודה מצוינים עם תושבי האזור ולפתור בעיות תוך שיתוף פעולה ויצירתיות. לרותי נשיץ שמחליפה את עזרי, אני מאחל הצלחה רבה.

במשך שנים רבות בפקחים שהשכילו ליצור קשרים מצוינים עם המטיילים ותושבי האזור. ההתנהלות והקו החינוכי הזה הולידו דורות של חובבי טבע. ואולם נזקם של פקחים שהתנהלו שלא לצורך, באופן ארוגנטי ולעומתי הוא רב מאוד ולא מעט תקלות התרחשו במהלך השנים. סיפורים מקוממים על פקחים שהתעמרו במטיילים או ברועי הגמלים מבני משפחת אל מיסק, נתנו דוחות על הכנסת כלי שיט לשמורה למי שרחץ עם אבוב בגב או ארבו לתושבים ש"העזו" לצעוד לביתם לפנות ערב על גבול השמורה. הסיפורים האלו ורבים אחרים אינם מוסיפים להרתעה ולא לשמה הטוב של הרט"ג, אך עיקר נזקם הוא באנטגוניזם שהם יוצרים כלפי שומרי הטבע ושמירת טבע בכלל. במאמר מוסגר עליי לציין שאין זה המצב כיום: צוות פקחים ומנהלים עם קו אנושי, חכם ומחויב מאוד נותן את הטון ברט"ג בערבה.

נימוקים כבדי משקל עומדים להם לנציגי רט"ג בבואם לדיון על הכרזתן של שמורות חדשות, ואחד החשובים שבהם הוא הצורך לשמור על השטח מפני פגיעתם של חוליגנים ומפני חמדנותם העתידית של יזמים וגופים מסחריים. אני אינני "קונה" את הטיעון הזה: למרבה הצער, כשלה רט"ג בעבר במאבקים סביבתיים כנגד יזמים נחושים והותירה את המאבק לחברה להגנת הטבע, ל"אדם טבע ודין" ושאר ארגונים לא ממשלתיים (NGO), והדברים ידועים. זאת ועוד: החוק הישראלי (המצוין) מעניק לרט"ג סמכויות אכיפה במקרה של פגיעה בערכי טבע מוגנים, חי צומח ודומם גם מחוץ לשמורות הטבע. שמירה על הטבע ואכיפה בשטחים הפתוחים בכלל היא משימה מורכבת בימים אלו: פקח יחיד גם אם הוא חרוץ עד מאוד איננו יכול להתמודד עם "משתמשי השטח" הרבים, ועל כן מבלי להמעיט בחשיבותה של אכיפה, המפתח לפתרון הבעיה הזו הוא בעיקר חינוכי.

רשות הטבע והגנים (רט"ג). במהלך השנים האלו ואחריהן השתנתה הארץ ו"התכנסה" שלמת בטון ומלט" כמאמר המשורר. אדמות הבראשית התמעטו, כמות המטיילים גדלה, משימותיה של הרשות הפכו רבות ומורכבות יותר והוראות החוק התחדדו. כדרכן של רשויות ממשלתיות הפכה רט"ג לגוף בירוקרטי שאמון בעיקר על תכנון ואכיפת חוקים שונים: "תפקידיה של הרשות הם לטפל בכל עניני

נימוקים כבדי משקל עומדים להם לנציגי רט"ג בבואם לדיון על הכרזתן של שמורות חדשות, ואחד החשובים שבהם הוא הצורך לשמור על השטח מפני פגיעתם של חוליגנים ומפני חמדנותם העתידית של יזמים וגופים מסחריים

שמורות הטבע והגנים הלאומיים ולקדם את ענייניהם, וכן להגן על ערכי הטבע והמורשת, לפקח על שמירתם ולטפח אותם", כך נכתב (לשון החוק 1998). אלא שמהו מאופייה הלא פורמלי של הרשות אבד ואיתו אבד משהו מן הגמישות, הלהט והגישה החינוכית שאפיינה אותה בראשית דרכה. בשנים האחרונות רואה לה הרשות גם כמטרה, כך נדמה לי, להרחיב את השטחים שעליהם היא חולשת ומפקחת, ובהחלט אין לראות בדברים האלו ביקורת - בהתפתחות הזו יש היגיון רב במה שנוגע לשמירת טבע וגם בהיבט הארגוני.

זה גם המקום לייחד כמה מילים לתפקידם החשוב של פקחי רט"ג בהיבט הרחב של שמירת טבע ובמקום החיים והקהילה. פקחים אזוריים זכו במשך שנים רבות למוניטין מיתולוגי ותפקדו כמנהיגים ומחנכים והערבה התברכה

תגייסי הערבה

רינת רוזנברג

משנת 2004 פועלת בערבה יחידת הלוט"ר - היחידה ללוחמה בטרור. היחידה מורכבת ממתנדבים ועליה מפקד יורם ריאטי. היחידה פועלת בשקט ובנחישות, במטרה לדאוג לביטחון של כולנו. ◀

צילום: באדיבות יחידת לוט"ר ערבה

הרגול של יחידת הלוט"ר

מצריים. זה היה אירוע קשה וחריג מאוד בגזרה. מתקפת הטרור בכביש 12 הייתה האירוע החמור והמשמעותי ביותר שאליה הוקפצה היחידה ללוחמה בטרור הפועלת בערבה. לוט"ר הערבה המכונה גם הפלגה הצפונית של לוט"ר אילת, פועלת בגזרת הערבה בשטח הנפרס מקיבוץ יהל בדרום ועד מלונות ים המלח בצפון. היא מיועדת לתת פתרון מיידי לאירועים חבלניים בגזרה שבין קיבוץ יהל בדרום למלונות ים המלח בצפון. היחידה הוקמה בשנת 2004 ביוזמתם של יורם ריאטי ושל דרור שליו שהיה קב"ט המועצה באותם ימים. מאז ועד היום יורם ריאטי מפקד על היחידה בהתנדבות.

נפגשתי עם יורם כדי שיספר לי על היחידה. "הכוונה הראשונית שלנו הייתה להקים צוות כוננות מועצתי שיוכל לתת מענה אזורי כולל באירועים של פעילות חבלנית עוינת באזור.

הכוונה הייתה שהצוות ירכז את פעילות כיתות הכוננות ביישובים. גייסנו לצוות תושבים מהאזור, כולם בוגרי יחידות מיוחדות בצה"ל עם יכולות וידע שהם נכס אדיר לצוות כזה, לוחמים עם ניסיון ומיומנויות שיוכלו לתת מענה במקרים של חדירות מחבלים, ירי מנשק קל וחלילה מקרים של החזקת בני ערובה ותרחישים וסיכונים נוספים. הקמנו את הצוות והתחלנו לקיים שגרת אימונים ובניית מערך פעילות מסודר לכל התרחישים האפשריים. עם הזמן ראו בצה"ל מה ההרכב של הצוות שהקמנו, זיהו את הפוטנציאל שלו והבינו שהוא יכול לשמש צוות מקצועי שיפעל

עמוס בכלי רכב בעומס שמוכר לכולנו בימי חמישי. התקדמנו בנסיעה עד כושי ומשם כדי לחסוך זמן, עלינו על מסוק שיועד להביא את הצוות שלנו לבאר אורה במהירות. במהלך הטיסה הובהר שהמידע שהגיע על אירוע חבלני בבאר אורה היה שגוי ומיד הפנו אותנו

הכוונה הראשונית שלנו הייתה להקים צוות כוננות מועצתי שיוכל לתת מענה אזורי כולל באירועים של פעילות חבלנית עוינת באזור. הכוונה הייתה שהצוות ירכז את פעילות כיתות הכוננות ביישובים

לאזור התקרית על כביש 12, כדי שנצטרף לכוחות שפעלו במקום. כשהגענו לאזור התקרית, האירוע כבר היה בשליטה ובשלב סיום. חילופי האש עם המחבלים נמשכו עד השעה 15:00 בערך, והסריקות לוודוא שאין מחבלים בשטח ישראל הסתיימו לפנות בוקר. רק אז מבחינתנו ומבחינת כל הכוחות שהיו במקום הסתיים האירוע וחזרנו הביתה."

שישה אזרחים, לוחם גולני ולוחם ימ"מ נהרגו במהלך חילופי האש וארבעים איש נפצעו. שבעה מחבלים נהרגו, חמישה הצליחו להימלט לעומק מדבר סיני. בצד המצרי של הגבול נהרגו במהלך חילופי האש חמישה חיילים

סמוך לשעה 12:00 בצהריים ביום חמישי, 18 באוגוסט 2011, החלו להתפרסם בכלי התקשורת ידיעות ראשוניות על תקרית בכביש 12 סמוך לגבול ישראל מצרים. זמן קצר אחר כך קיבלה רחל זעירא מחצבה שיחת טלפון מבנה חגי, שהיה אז חייל בשירות סדיר. בשיחת טלפון קצרה סיפר חגי שמחבלים ירו לעבר האוטובוס שבו הוא נמצא, קו 932 משיזפון לאילת. הוא סיפר שנפגע מהירות. בתום השיחה העבירו ההורים את המידע המדאיג ליורם ריאטי, שכן וחבר ומפקד היחידה ללוחמה בטרור הפועלת בערבה. יורם הקפיץ מיד את לוחמי היחידה בערבה ועדכן את היחידה ללוחמה בטרור אילת, שאליה היחידה בערבה משתייכת. האירוע שהחל סמוך לשעה 12:00 לא נגמר. לאחר היריות על אוטובוס 932 והפגיעה בנוסעים שהיו בו, פוצץ את עצמו מחבל מתאבד סמוך לאוטובוס אחר שהיה ריק מנוסעים. הנהג נהרג והאוטובוס נשרף כליל. שני רכבים פרטיים שנסעו בכביש הותקפו גם כן.

כוחות מיוחדים רבים ובכללם גם לוט"ר הערבה הוזעקו לטפל באירוע המתגלגל בכביש 12. יורם ריאטי מפקד היחידה בערבה מתאר את השתלשלות העניינים מרגע שהחלה להתברר תמונת המצב הראשונית של האירוע לאחר שיחת הטלפון ממשפחת זעירא: "הקפצתי מיד את המתנדבים שלנו במקביל לעדכון של הגורמים הביטחוניים. היות שבשלב זה חשבו שמתקיים במקביל אירוע חבלני בבאר אורה, הצוות שלנו הופנה לשם. כביש הערבה היה

תחת אגף המבצעים של צה"ל וכחלק מיחידת ההשתלטות לחילוץ בני ערובה הפועלת באילת, שהיא אחת משלוש יחידות כאלה הפועלות בצה"ל. החל משנת 2010 אנחנו פועלים כפלגה של היחידה ללוחמה בטרור של אילת."

כמה מתנדבים חברים ביחידה?

"ביחידה חברים 28 מתנדבים מפארן, צופר, עין יזרעאל, חצבה, עיר אובות ועידן. אנחנו מחולקים לשני צוותים - צוות צפוני בפקודו של עומר עדין, שאחראי לטפל באירועים מחצבה צפונה, וצוות בפקודו של עופר כהן, שמכסה את הגזרה מעין יזרעאל עד דרומה."

הקפצתי מיד את המתנדבים שלנו במקביל לעדכון של הגורמים הביטחוניים. היות שבשלב זה חשבו שמתקיים במקביל אירוע חבלני בבאר אורה, הצוות שלנו הופנה לשם

ואיך נראית שגרת הפעילות של היחידה?

"השגרה כוללת שלושים ימי אימון בשנה. אנחנו מקדישים זמן רב לפעילות משותפת ואימונים עם כל הגורמים הרלוונטיים שכוללים את צה"ל, שירות הביטחון הכללי ואת היחידה ללוחמה בטרור של אילת. רוב האימונים שלנו מתקיימים בערבה. אנחנו פועלים כל הזמן להעמיק ולהכיר את הגזרה שבאחריותנו."

זה כולל אימונים במבנים ושטחי ציבורי שמועדים לפורענות מבחינת התרחישים של אירועים חבלניים. אנחנו לומדים את התוכניות של המבנים ומתעדכנים בכל שינוי מבחינה מבנית והנדסית של כל מבני הציבור באזור. המועצה עוזרת בנושא זה בהעברת המידע הנדרש על השינויים שחלים במבנים וגם בהעמדת התנאים והאפשרות לקיים אימונים ותרגולים שוטפים במבנים. התרגולים שלנו מתייחסים בין היתר לירי בשדות, השתלטות על אוטובוסים או רכבים בכביש 90, מרדפים אחרי מחבלים שחדרו לשטח ישראל ולחדירות לתוך יישובים."

מה התדירות של ההקפצות שלכם?

"השאיפה שלנו היא מוכנות שיא ואפס הקפצות. בפועל אנחנו מוקפצים על ידי הצבא או המשטרה בהתאם להתראות ואירועים ביטחוניים. זה קורה בתדירות של בין אפס לשמונה הקפצות בשנה."

"היתרון של היחידה שלנו עבור גורמי הביטחון השונים, מעבר ליכולות האישיות והמיומנויות של החברים בצוות, הוא בהיכרות עם הגזרה ועם כל מה שיש בה ברזולוציה מאוד גבוהה. זה היתרון המובהק שלנו ביכולת לתת מענה מיידי באזור. מעבר לזה ברור לנו שאנחנו מגינים על הבית. ברגע האמת אנחנו נהיה המענה הראשון, אנחנו בחזית אם יתרחש אירוע ביטחוני בשטח שלנו. אנחנו רואים את התפקיד שלנו בצורה מאוד ברורה אנחנו 'מגיני הערבה'."

אתה מתייחס ליכולות האישיות של הלוחמים והמיומנויות של הצוות, ואני סקרנית לדעת במה מדובר?

"ליחידה שלנו יש כמה אמצעים ייחודיים

ומיומנויות אישיות שבאות לידי ביטוי ביכולת שלנו לפרוץ למבנים (ציוד מיוחד שהמועצה מימנה עבורנו). יש לנו בצוות צלפים ברמה מאוד גבוהה. יש לנו רכבי מרדף ייעודיים שאין בשום מקום אחר, וציוד ייעודי ללוחמה בטרור שמשמש את הלוחמים שלנו והוא מהמתקדמים שיש בתחום הזה. אנחנו ממשיכים כל הזמן לגייס עוד מתנדבים ליחידה ומחפשים בוגרים של יחידות מיוחדות, לוחמים עם הכשרה של רובאי 7. המתנדבים החדשים שיצטרפו אלינו יעברו קורס של שלושה שבועות ביחידה באילת ויצטרפו אל היחידה שלנו ואל ההגנה על הבית. אני רוצה לצרף מתנדבים נוספים ליחידה שלנו. יש לנו תקן ל-45 מתנדבים

ברור לנו שאנחנו מגינים על הבית. ברגע האמת אנחנו נהיה המענה הראשון, אנחנו בחזית אם יתרחש אירוע ביטחוני בשטח שלנו

ויש מקום לעוד מתנדבים המוכנים לקחת חלק בהבטחת הביטחון של כולנו. בעיניי זה תפקיד בעל חשיבות עליונה".

היחידה פועלת כאמור בגזרת המועצה ואחראית גם על אזור המלונות בים המלח. התמיכה הארגונית והתקציבית לפעילות היחידה מגיעה מצה"ל. היחידה מקבלת תמיכה ותקציבים מהמועצה האזורית לצורך רכישת ציוד ייעודי. החל משנת 2017 מועצה אזורית תמר תומכת גם כן בפעילות היחידה. לסיום אני נשארת עם השאיפה והתקווה של יורם ל"מוכנות שיא ואפס הקפצות!" לו יהי.

יורם ריאטי בן 45 חבר מושב חצבה, נשוי למורן ואב לבר, נועה וזוהר. יורם נולד בבית חולים הקריה בתל אביב, בן בכור לכרמלה ויענקלה ריאטי. כשהיה בן עשרה חודשים המשפחה עברה למושב עין יזרעאל. למד בבית הספר האזורי והתלווה רבות לאביו שניהל את מטעי התמרים של מושב עין יזרעאל. בצבא שירת בעורב צנחנים ולאחר שחרורו התגייס לשירות הביטחון הכללי, ליחידה לאבטחת אישים. בשנת 2002 סיים את עבודתו בשירות, חזר לערבה והקים משק חקלאי המתמקד בגידול תמרים. יורם הוא מתנדב ביחידת חילוץ ערבה וביחידה ללוחמה בטרור.

צילום: אמנון זיו

יורם ריאטי

אישון במדבר

אלכס ליבק

צופר, ספטמבר 2018

עשינו עסק

הגודד הנווד

טיפול במטעים, הקמת מטעים חדשים ומכירת תוצרת

מי אנחנו

אנחנו שותפות של 3 משקים חקלאיים במושב עידן: "נטורזה", ניר שיר ונמרוד כהן. אנחנו מאמינים שבחקלאות חשוב להיות יצירתיים ולהתפתח. מתוך האמונה הזו חשבנו על דרכים להרחבת הפעילות המשקית החקלאית שלנו. מאחורי משק "נטורזה", הפעיל זה 15 שנים, עומדים אוהד פיינר, דודו אוחנה ואסי סיגאווי. "נטורזה" מגדלים ירקות ופירות לייצוא ולשוק המקומי, ולצד הגידולים החקלאיים יש מפעל לאריזה ולשיווק תוצרת למפעלי הזנה ולשוק הקמעונאי. ניר שיר ונמרוד כהן נקלטו לפני 5 שנים עם משפחותיהם במושב עידן. ניר מגדל מלון וקישוא לשוק המקומי. המשק שלו כולל גם כרם ומטע תמרים. לנמרוד יש מטע תמרים. במסגרת העסק המשותף הוא אמון על תפעול "הגודד הנווד" ביומיום ועל ניהול ופיתוח העסק.

איך נולד הרעיון

הרעיון להקמת "הגודד הנווד" נולד מתוך צורך והבנה שטיפול במטעי תמרים אינו יכול להיעשות "על הדרך" לצד ניהול משק ירקות. הוא מצריך התמקצעות, משאבי כוח אדם, ציוד מתאים ותשומת לב מלאה שיאפשרו להגיע לתוצאות טובות. לפני שנתיים עמד

כל אחד מאתנו מול הדילמה כיצד יתחזק ויטופל המטע הפרטי שלו. משיחות שקיימנו בינינו הבנו שכמו בכל תחום בחיים, אם לא משקיעים ומתמקצעים, המשמעות היא סיכון גדול והתוצאה על פי רוב היא הפסדים. החלטנו להקים התארגנות עסקית שתענה על הצורך שלנו ושל חקלאים אחרים שאין להם את הפניות הנדרשת, את הידע או המשאבים הנחוצים, והם מבקשים להגיע לתוצאות גידול איכותיות. לאחר שהתחלנו לעבוד ולגבש את פעילות החברה, הבנו שיש גם ביקוש וצורך ביצירת מערך מתאים למכירת התוצרת, ויצרנו מארזים ייחודיים לתמרים שאותם אנחנו מוכרים בערבה ומחוצה לה.

התנהלות העסק ביום יום

אנחנו נותנים שירות למטעים של 10 חקלאים, כולל המטעים שלנו. השירות ניתן לפי דרישות החקלאי והטיפול מותאם לצרכים המגוונים והייחודיים של כל מטע ומתייחס כמובן לגיל המטע. המקצועיות, הדיוק בטיפול ותשומת הלב המרבית לכל מטע הם מרכיבים קריטיים הנדרשים כדי להגיע לתוצאות הטובות ביותר. כדי לתת מענה מקצועי ואיכותי אנחנו נעזרים ביועצים לתחומי הגידול השונים: מטעים, קרקע ומים, הגנת הצומח וכל מרכיבי ושלבי

הגידול הנוספים. חשוב לנו להתייעץ וללמוד כל הזמן, ואנחנו מאמינים שזו הדרך להגיע לתוצאות הטובות ביותר, במיוחד בתחום גידול תנודתי שבו תנאי הגידול מושפעים ממזג האוויר ומשתנים באופן דרמטי.

רגעי שיא

יש כמה רגעים כאלו לאורך הדרך. הגדיד הראשון בעונה הקודמת היה מאוד מרגש - לראות שהמאמץ משתלם, שעמדנו באתגרים ושהתוצאות היו משיביות רצון. פרגון מלקוח מרוצה ופניות של לקוחות חדשים שרוצים שנטפל במטע שלהם נותנים תחושת סיפוק ומניעים קדימה.

שאיפות לעתיד

אנחנו מבינים שהטיפול במטעים טומן בחובו הרבה אופציות להתפתחות וצמיחה. השאיפה שלנו היא להיות חברה שנותנת מענה מא' ועד ת' - מהטיפול בגידול, דרך הטיפול בפרי והמיון ועד המיתוג והשיווק של התוצרת. העיסוק בכל השלבים בשרשרת יביא לתוצאות טובות ברמת הגידול ולהתייעלות בצד הכספי, ומעבר לכך - הוא נותן ללקוחות שלנו שקט ונוחות בכך שהם עובדים עם גורם אחד לכל אורך השרשרת.

מוטו: התמרים שלך. המומחיות שלנו.

תעודת זהות

שם הגודד הנווד
טלפון 054-7731717
מייל nimrod75@gmail.com

עוגת לוז ותפוז

נכון, אנחנו רק בנובמבר, אבל כשחשבתם על מתכון למדור הנוכחי, עלו בראשי מילות השיר של נתן אלתרמן - "דצמבר":

"ריח ים ורוח סתיו
ומיץ של תפוחי זהב
ומין סגריר מתוק חמוץ
מושך מבית אלי חוץ..."

וראיתי בדמיוני כוס תה ופרוסת עוגה בניחוח תפוז המוגשות אחר הצהריים בשלווה על המרפסת, כי אפילו אצלנו עוד מעט יהיה נעים. אחרי אתגר ראש השנה (עוגת תפוח בדבש) ניסיתי להביא לכם הפעם מתכון פשוט יותר שיש בו טיפ גאוני, שמצאתי בפייסבוק, להכנת קרם פטיסייר במיקרוגל, הקרדיט לרון יוחננוב.

קרם פטיסייר הוא קרם וניל המשמש כבסיס למתכונים רבים. הקרם משמש למילוי של פחזניות, קרמשניט ועוד מיני מאפים אחרים. בהכנה המסורתית שלו צריך לחמם חלב עם וניל, לטרוף בקערה נפרדת חלמונים, סוכר וקורנפלור, להוסיף בהדרגה את החלב החם אל החלמונים, בתהליך שנקרא השוואת

טמפרטורות, ואז להחזיר את התערובת לסיר לבישול תוך ערבוב מתמיד על אש קטנה עד הסמכה. זהו תהליך ארוך עם הרבה אפשרויות ל"פקששים".

בגרסת הפטנט שמים את כל החומרים יחד בקערה אחת ומשתמשים במיקרוגל לבישול (הסבר מפורט בגוף המתכון).

אני הכנתי קרם פטיסייר על בסיס מיץ תפוזים אבל צירפתי גם את החומרים הדרושים עבור הכנת קרם פטיסייר "רגיל". (אגב, אם יש לכם מתכון מועדף אחר של קרם פטיסייר נסו להכין אותו בשיטת המיקרוגל, אני משוכנעת שתגלו שזה עובד כמו קסם).

עוגת לוז ותפוז

חומרים לעוגה:

- 4 ביצים L מופרדות
- 1½ כוסות סוכר (345 גר')
- ½ כוס שמן
- 1 גביע אשל (200 מ"ל)
- 150 גר' אגוזי לוז קצוצים גס
- 1¼ כוסות קמח (175 גר')
- 1½ כפיות אבקת אפייה (7 גר')
- קורט מלח

חומרים לקרם פטיסייר תפוז:

- שלב 1
- 3 גר' ג'לטין (1 כפית מידה אוניברסלית)
- 2 כפות מים
- שלב 2
- 2 חלמונים מביצה גודל L
- 1½ כוסות מיץ תפוזים סחוט טרי (אני השתמשתי ב-3 תפוזים)
- קליפה מגוררת מתפוז אחד (לא חובה)
- 2 כפות קורנפלור (30 גר')
- ½ כוס סוכר + 2 כפות (155 גר')
- קורט מלח
- שלב 3

1 שמנת מתוקה להקצפה 38%

לקישוט:

פילטים של תפוזים (לא חובה)
מעט אגוזי לוז קצוצים גס

אופן ההכנה:

מתחילים בהכנת הקרם:

בקעריית קטנה מערבים ג'לטין ומים ומניחים בצד (חומרים של שלב 1).
שמים בקערת זכוכית או פלסטיק המתאימה למיקרוגל את כל החומרים של שלב 2. מערבים היטב במטרפה ומוודאים שאין גושי קורנפלור.

מורחים רבע מהקרם על השכבה התחתונה (אני השתמשתי בשקית זילוף עם צנטר חלק וזילפתי את הקרם לקבלת מראה מוקפד יותר). מניחים מעל הקרם את השכבה השנייה של העוגה ומורחים גם עליה רבע מהקרם. חוזרים על הפעולה עם העוגה השנייה. אם רוצים מקשטים בפילטים של תפוז ובאגוזי לוז קצוצים. שומרים בקירור. בתיאבון!

חומרים להכנת קרם פטיסייר (אופן ההכנה זהה לזה שמפורט במתכון):

- 2 חלמונים מביצה L
- 1½ כוסות חלב
- ½ כוס סוכר
- 1 כפית מחית וניל איכותית או גרגירים ממקל וניל
- 2 כפות גדושות קורנפלור
- קורט מלח
- 25 גר' חמאה (מוסיפים אותה במקום הג'לטין)

עד שהבליה אחידה. משמנים 2 תבניות אינגליש קייק (אני השתמשתי בתבניות אינגליש ממתכת ולא חד פעמיות, הן גדולות יותר), או תבנית עגולה בקוטר 26. מרפדים את תחתית התבנית בנייר אפייה (כדי להקל על הוצאת העוגה). מחלקים את הבליה באופן שווה לשתי התבניות או לתבנית אחת עגולה ואופים כ-40 דקות, עד שקיסם שננעץ בעוגה יוצא יבש. מוציאים ומצננים.

הכנת הקרם (חומרים של שלב 3):

מעבירים את הפודינג הקר לקערת המיקסר ומקציפים במהירות בינונית עד שהוא נפתח והופך לקרם חלק. מניחים בצד. מקציפים את השמנת המתוקה לקצפת יציבה. מקפלים - מערבבים בעדינות את הפודינג עם הקצפת לקבלת קרם יציב וחלק.

הרכבת העוגה:

מחלקים את הקרם ל-4 חלקים שווים (אם אפיתם בתבנית עגולה מחלקים את הקרם ל-2 חלקים שווים). מוציאים את העוגה מהתבנית ומניחים על צלחת הגשה מתאימה. חוצים את העוגה לקבלת שתי שכבות.

שמים את הקערה מכוסה במיקרוגל ומפעילים ל-2 דקות בעוצמה מלאה. מוציאים בזהירות את הקערה (חלק מהחומר כבר מגובש) וטורפים היטב במטרפה. מחזירים את הקערה מכוסה למיקרוגל ומפעילים עוד 2 דקות בעוצמה מלאה, מוציאים ומערבבים היטב. בשלב הזה אמור להיווצר מעין פודינג סמיך בקערה. במידה שלא קיבלתם מרקם סמיך אפשר להחזיר למיקרוגל לעוד דקה או שתיים. מוסיפים לפודינג החם את הג'לטין שהכנו קודם ומערבבים היטב. מכסים את פני הפודינג (לא הקערה) בניילון נצמד על מנת שלא ייווצר קרום ומניחים במקרר לשעתיים בערך עד לקירור מוחלט.

הכנת העוגה:

מחממים תנור ל-170 מעלות. בקערה אחת מערבבים חלמונים, שמן ואשל. בקערה שנייה מערבבים קמח, אגוזים ואבקת אפייה. שמים את החלבונים בקערת המיקסר ומקציפים במהירות גבוהה תוך הוספת הסוכר בהדרגתיות עד לקבלת קצף יציב וגמיש. מקפלים אל הקצף בעדינות את החומרים הרטובים ואחר כך את החומרים היבשים,

אומרים שהיה פה שמח

רינת רוזנברג

מובלעת צופר

ונכלא. חצי שנה אחר כך בספטמבר 1997 ביצע המוסד, על אדמת ירדן, ניסיון התנקשות בחאלד משעל שהיה ראש הלשכה המדינית של חמאס. הניסיון נכשל, המתנקשים נתפסו ומדינת ישראל נאלצה להודות באחריותה. ירדן ראתה באירוע פגיעה קשה בריבונותה. בעקבות ניסיון ההתנקשות נאלצה ישראל להסכים למספר מהלכים במטרה לפייס את הירדנים, ובכלל זה גם שחרורו וחזרתו לעזה של אחמד יאסין שהיה המנהיג הרוחני של חמאס. האירוע היה נקודת משבר דיפלומטית חמורה ביחסים בין המדינות, אולם ההסכמים שנחתמו בשנת 1994 עמדו על כנם.

הימים חלפו והשנים נקפו. היחסים בין ישראל לירדן ידעו עליות ומורדות. יצחק רבין נרצח ב-4 בנובמבר 1995 כתוצאה ממסע הסתה שכוון נגדו לנוכח תהליכי השלום שהוביל. המציאות הפוליטית בישראל ובירדן השתנתה. יחסי האמון שאפיינו את חתימת ההסכם נסדקו לא פעם בעקבות אירועים חריגים כמו אירוע הירי בנהריים במרץ 1997, אירוע שבו חייל ירדני ירה למוות בשבע נערות ישראליות בנות 13 שהיו במקום במסגרת טיול של בית ספר. המלך חוסיין, שראה באירוע נקודת שבר ופגיעה קשה באמון בין העמים, הגיע לנחם את משפחות ההרוגות והיורה נשפט

השנה היא שנת 1994, הימים ימי חתימת הסכם השלום עם ירדן. באותם הימים האווירה הכללית בישראל היא של שינוי ותקווה. היא מושפעת, בין היתר, ממערכת היחסים בין שני המנהיגים המובילים את המהלך ההיסטורי - יצחק רבין והמלך חוסיין. הדינמיקה שאפיינה את התהליך הייתה של אמון וקרבה, שאיפה כנה להגיע להסכם והתייחסות לאינטרסים משותפים הגוברים על שנים של עוינות, לחימה, גדרות, מוקשים ואיומים. את כל אלה בא הסכם השלום בין ישראל לירדן לשנות. האווירה האופטימית הייתה מדבקת. במסגרת ההסכמים שנחתמו והגבולות החדשים ששורטטו נכללו שתי מובלעות - מובלעת נהריים ומובלעת צופר. הוסכם כי שתי המובלעות יהיו בבעלות ירדנית אך השטחים המעובדים במובלעות אלה ימשיכו להיות מעובדים על ידי החקלאים הישראלים כפי שהיה טרם חתימת ההסכם.* ההסכם נחתם ברוב טקס והתרגשות באירוע היסטורי שהתקיים ב-26 באוקטובר 1994 במעבר הגבול ערבה.

ההסכם כלל נספח שהתייחס למובלעת צופר שבגיבושו היו מעורבים מטעם המועצה שי בן אליהו ז"ל וגלעד לבני ז"ל. הנספח כלל סעיף אחד שנראה על פניו טכני.

נוסח הסעיף: "כלי לפגוע בזכויות הפרטיות לשימוש בקרקע באזור, נספח זה יישאר בתוקף ל-25 שנים, ויחודש אוטומטית לתקופות זהות, אלא אם כן ניתנת הודעה מוקדמת של שנה על פקיעת תוקף על-ידי אחד הצדדים, ובמקרה מעין זה, לבקשת כל אחד מהצדדים, יחלו בהתייעצויות."

מפה מתוך google maps

צילום אוויר של שטחי החקלאות של מושב צופר ושל המובלעת

צילום: גידי קליין

תמונות מהטקס החגיגי שהתקיים עם הירדנים במובלעת צופר בשנת 1995

צילום: גלעד לבני

טקס החתימה על הסכם השלום עם ירדן ב- 26/10/1994

חוסיין מלך ירדן נפטר בפברואר 1999. את מקומו תפס בנו בכורו עבדאללה. עם השנים והשינויים במרחב הגיאופוליטי במזרח התיכון גברו המתחים הפנים ירדניים, וקולות מהאופוזיציה קראו לנתק את הקשרים עם ישראל. בשנים האחרונות מערכת היחסים בין המדינות נמצאת במצב עדין, אולם האינטרסים המשותפים ליציבות באזור נשמרים.

על אף העליות והמורדות, האירועים הקשים והקולות הגוברים בירדן לסגת מהתחייבויותיה בהסכם, שגרת השימוש במובלעות החקלאיות לא נפגעה והחקלאים בצופר המשיכו לעבד את השטחים שמעבר לגבול.

לפני חודש, ב-21 באוקטובר, שנה לפני סיומן של 25 השנים הראשונות ובהתאם להוראת הסעיף בנספח, הודיעה ירדן כי אין בכוונתה לחדש את תוקפו של הנספח בתום 25 השנים הקבועות בהסכם.

הודעה זו הגיעה לממשלת ישראל כרעם ביום בהיר ואף יותר מכך לחקלאי מושב צופר. 31 חקלאים מעבדים 1,500 דונמים במובלעת. זהו מקור הפרנסה שלהם. העבר, ההווה והעתיד שלהם מושקעים בין שורות הפלפל והפרחים בבתי הגידול שהם מעבדים ומטפחים לאורך השנים. ההודעה של ממשלת ירדן, אם תתממש, היא מכה אנושה לכל אחד מהם ולחקלאות במושב צופר.

הכדור מצוי כעת במגרש המדיני. עם קבלת ההודעה של ממשלת ירדן הודיע ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, כי יכנס למשא ומתן עם ירדן על מנת להסדיר את זכויות השימוש בשטחי המובלעת. הזמן קצר, ויש להוביל להסדרה של המחלוקת במהירות ולהגיע לפתרון שיאפשר לחקלאים להמשיך ולעבד את החלקות שלהם ולהסיר את האיום המרחף מעליהם בימים אלה.

האווירה שליוותה את חתימת ההסכם לפני 24 שנים נראית רחוקה ולא מושגת, אבל מנהיגות בטוחה ואופטימית תוכל לקדם מהלכים כנים שיביאו למציאתם ולחיזוקם של האינטרסים המשותפים גם באזור המסוכסך שלנו. זה קרה בעבר. זה יכול לקרות שוב.

* על תהליך קביעת הגבול במסגרת המשא ומתן עם ירדן ניתן ומומלץ לקרוא את מאמרו המפורט והמרתק של חיים סרברו "הסכם הגיוני והגון" ואת המכתב שפרסם אליקים רובינשטיין, שהיה מאדריכלי ההסכם, לכבודו ולזכרו של שי בן אליהו ז"ל. המכתב והמאמר נכללים בספר ערבה אין קץ שערך יאיר גלעדי ויצא לאור בשנת 2012.

אבנים מתגלגלות

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

רועי גלילי

עילי פורת החרמר

מאידך גיסא. סממניהן העיקריים של פעולות השיקום הם ניקוי ופינוי ההריסות עד גובה הקירות או היסודות שלא נפגעו ושימוש בחומר שפונה לבניית קירות תמך למבנים או מתחמים שיסודותיהם נפגעו. כמעט בכל האתרים הארכיאולוגיים באזורנו ניתן לראות עדויות לאירועים האלו: בקצרה, במואה ובמחנה הצבא הרומי בחצבה שנפגעו ושוקמו, במצד רחל שחרב באחת הרעידות ובאתרים נוספים, אך דומה שהדוגמה המרתקת ביותר להרס ושיקום נמצאת בעיר עבדת. העיר המדברית היפה, אוכלסה ברציפות כמעט שש מאות שנה על ידי אנשים חרוצים ומוכשרים, נבטים ומאוחר יותר ביזנטים, שהתמודדו עם קשיי החיים במדבר ועם רצף של רעידות אדמה, עד לחורבנה באמצע המאה השביעית לספירה. יופייה המיוחד של העיר ומיקומה הדרמטי על שלוחה נישאת מעל אפיק של

שנת 363 לספירה. האירוע הדרמטי הזה תואר בכמה מקורות היסטוריים, וקירילוס הבישוף של ירושלים שפירט באגרתו את היקף הנזקים העצום מנה כמה אלפי הרוגים ברחבי הארץ (!). בעקבותיה של רעידת האדמה הזו הגיעו מספר רעידות אדמה נוספות קשות יותר לתיארוך, ואת תוצאותיהם ההרסניות של האירועים האלו ניתן לזהות גם כיום, לעיתים גם ללא חפירה. לרעידת אדמה יש מאפיינים ברורים מאוד בממצא החומרי: קריסה עקבית וגלית של קירות בכיוון ציר הרעש, קירות, יסודות ומשקופים שהוסטו או נסדקו בכיוון קבוע וממצא חומרי שמעיד על הרס ונטישה פתאומית. בגדול ניתן לתאר שני דפוסים עיקריים להתמודדות עם רעידות האדמה התכופות: נטישה, בנייה ארעית ומעבר לאזורים אחרים מחד גיסא, שיקום וביסוס מחדש של מבנים שקרסו או נפגעו

בסוף אפריל 2018 בשעת צהריים מוקדמת הגיע האביב לערבה, אלים ופתאומי. האוויר עמד, שני ילדים דהרו על אופניים ברחוב הריק, עצים מאובקים ושמיים עכורים מאובך, אבל צמרות העצים נרעדו לרגע והרעש הגיע מדרום, עמום ומוזר. הילדים נעצרו להקשיב והסתכלו בסקרנות בחומה החומה שזחלה בעצלנות ולפתע הסתערה בחימה שפוכה על הבתים, העצים והחממות שגנחו ברוח העזה. מחיר כבד גבתה סופת האביב של סוף אפריל 2018 שבה נספו שלושה עשר אנשים ובהם עשרה בני נוער באסון נחל צפית. באותו "אפיק ים סוף" יוצא דופן קרסו גם למעלה מעשרים חממות ובתי רשת ברחבי הערבה מפארן ועד עידן - מבני מתכת חסונים שנפלו כמגדלי קלפים, מרבית המבנים התמוטטו צפונה על ציר האורך של המבנה כשקרסו "חיזוקי הרוח" תחת עוצמתן של הרוחות הדרומיות. קצת יותר משמונה שנים קודם לכן, ב-18 בינואר 2010, הכתה בערבה סופה אחרת שהפילה גם היא "חללים" בקרב בתי הצמיחה. היה זה אירוע אקלימי שונה בתכלית - סופה חורפית קלאסית באה מצפון מערב והפילה כעשרה מבנים (את המספר המדויק לא הצלחתי למצוא). היא קרעה או שלפה את עוגני העמודים והפילה אותם מזרחה. האומנם היו אלו כיווני הרוחות או עוצמתן שהפכו את האירוע של החורף האחרון להרסני יותר? אני אינני סבור כך. רק שמונה שנים חלפו בין שני האירועים, אך החממות ובתי הרשת שקרסו באירוע האחרון היו רובם ככולם מבנים ישנים. מהתרשמות בלבד נראה לי שיסודותיהם של כל המבנים שקרסו היו אכולי חלודה.

למעלה מ-1600 שנה לפני האירועים האלו היכה אסון טבע אחר, קטלני יותר, בדרום הארץ. הייתה זו רעידת האדמה הגדולה של

צילום: רועי גלילי

חממות שקרסו בסופת אפריל 2018

צילום: עפרי גילי

הריסות עבדת. משמאל לשער ניתן להבחין בקיר תמך קמור שנבנה לאחר אחת מרעידות האדמה

כי חיים במדבר ובפרט חקלאות, ממש כמו חומוס, עושים באהבה (ובהשקעה רבה), או לא עושים בכלל.

ממרחק השנים ומעבר לפערים הגדולים בנסיבות אני מוצא שיש קווים מקבילים בין מלחמתם של הנבטים והביזנטים בתלאות החיים במדבר וברעידות האדמה לבין מאבקם של חקלאי הערבה בסופות ובעייפות החומר, בברזל המחליד ובכטון המתפורר.

היום ממש כמו בימים הרחוקים ההם, לא הסופות המשתוללות ולא רעידות האדמה הן המאיימות בעצמתן הכבירה על תרבויות האדם, אלא אובדן התקווה, הכניעה לעייפות וכובד משקלם של הפחד והייאוש.

על המידע הרב והתובנות החשובות שחלקה איתי. אני מבקש להודות לדוקטור טלי גיני מרשות העתיקות.

תושבי העיר ואת נכונותם להשקיע בשיפוץ ההריסות ושיקום חיייהם.

הייתה זו רעידת האדמה הקטלנית שהתרחשה במחצית הראשונה של המאה השביעית (חלק מן החוקרים נוקבים בתאריך 636 לספירה) שנתנה ככל הנראה את מכת המוות לעיר המדברית. עבדת המעטירה על בתיה ומקדשיה, הגתות והמרחצאות, מחסני המזון ובארות המים חרבה, ננטשה והייתה למעזבה.

לקח קודר נושא עימו סיפורה הטראגי של העיר עבדת. קירות התמך העצומים והמערות החצובות בסלע, לא עמדו להם לתושביה של העיר שנואשו מן המאבק הסיזיפי כנגד איתני הטבע.

פרוזאי וברור יותר הוא לקחה של סופת אפריל 2018. חממות ובתי רשת מתיישנים ונחלשים (בעיקר מתחת לפני השטח, באדמתה המלוחה של הערבה) יש לתחזק אותם ולשמור עליהם ולשקם אותם כשהם נופלים. זה מעייף ומתסכל ולפעמים גם כואב (בכיס). אך זהו צו החיים,

נחל צין משכו אליה במהלך השנים חוקרים רבים, ובהם כמה מגדולי הארכיאולוגים של ארץ ישראל.

בחפירות העיר נמצאו שרידים לשת אסטרטגיות ההתמודדות האלו: בדרומה ומזרחה של העיר מצאו החופרים ערימות ענק של חומר שפונה מן ההריסות למזבלות ארעיות ושם נותר, ואילו במרכזה של העיר ובאזור החומות והרחוב הדרומי נמצאו קירות תמך אדירים שנבנו מחומרי ההריסות. נראה שחלק ניכר מאוכלוסייתה של העיר נטש במהלך השנים את בתי המגורים שנפגעו ברעשים והשתכן במערות שנמצאות על המפנה המערבי של השלוחה. ייתכן שבאיזשהו אופן נסכו המערות ביטחון מסוים בתושביהם, למרות שגם הן נפגעו ברעשים.

רעידות אדמה נוספות שהתרחשו במאה החמישית, השישית והשביעית לספירה וגם הנסיבות ההיסטוריות וקריסתה של האימפריה הביזנטית העמידו במבחן את נחישותם של

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

מגנטים מאבני ישן ומילון ישן

לאחר שהדבק התייבש המגנט מוכן לשימוש על כל משטח מתאים (תמונה 6).

גזרו אותן לפי גודל אבני הזכוכית שברשותכם. לדוגמה: אהבה, שלוה, מלכה, מרגש. יש אינסוף מילים ואפשרויות (תמונה 2). הניחו אבן זכוכית על המילה שגזרתם. בדקו שלא נותרו שאריות נייר מיותרות. אם נשאר, גזרו והתאימו (תמונה 3).

מרחו טיפת דבק על גזיר הנייר עם המילה שבחרתם. הניחו את אבן הזכוכית על גזיר הנייר והמתינו עד שהדבק יתייבש (תמונה 4). מרחו טיפת דבק על גבי המגנט. הדביקו אותו אל צידו האחורי של גזיר הנייר שהודבק לאבן הזכוכית (תמונה 5).

הפעם נכין מגנטים מיוחדים מאבני זכוכית ומדפים של מילון ישן שאינו בשימוש ואפשר לתת לו תפקיד חדש.

החומרים הדרושים (תמונה 1):

- דבק נוזלי שקוף
- מספרים
- דפים ממילון ישן
- אבני זכוכית שקופות בגוונים שונים
- מגנטים עגולים קטנים

הוראות הכנה:

חפשו מילים בעלות משמעות מיוחדת עבורכם.

בהצלחה

לכל שאלה אענה בשמחה!

זיו היצירה, זיוה עמית 052-8666223

שירה

אורנה טל

מביטים
ומבקשים
לראות מחדש
את דמותם
של האנשים היפים
שהלכו אל השמיים
והשאירו
את שדותינו וביתנו
ריקים
ונטולים
מאהבתם.

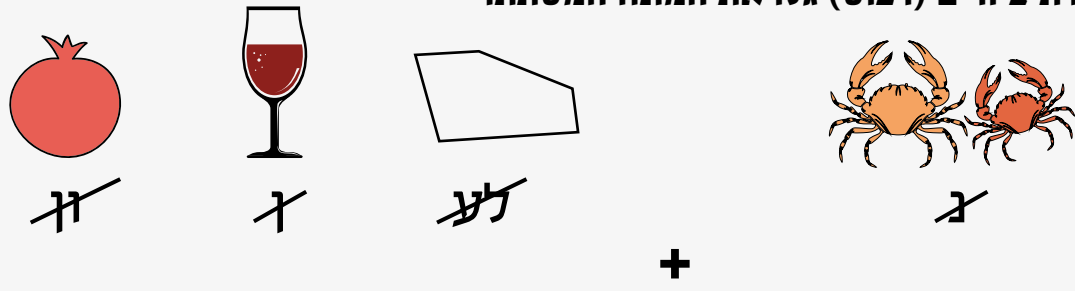
מוקדש לגדעון דובר ז"ל

הם הולכים אל השמיים,
האנשים היפים האלו
שידיהם עדיין סדוקות
מרגבים של אדמה.
הם הולכים
ואנחנו רוצים לשבור את מחוגי השעון
ואת הזמן.
אנחנו רוצים עוד רגע
לשבת על הברכיים הרחבות
שלהם,
ולהסתכל באלבום תמונות הילדות.
אנחנו רוצים להיזכר בימים היפים
שבהם סעדנו כריכים יבשים
בין שתילים,
והיינו מאושרים.
הם הולכים אל השמיים
האנשים היפים
האלו -
שלימדו אותנו
לשבת על הטרקטור האדום
ולנגב זיעה חמה
ממצח של
שנות הנעורים.
הם הולכים אל השמיים
ומשאירים עקבות
של צעדים עמוקים
בשדותינו.
אנחנו דוחפים ברכות
את נכדם הקטן
על הנדנדה
האדומה,
אנחנו שומעים
את צחוקו, ואת בכיו
של נכדם
הקטן,
ומביטים אל השמיים.

המוח חידות בנושא קולנוע לגדולים ולקטנים

מוח צעיר / דליה שחר

1. חידת ציורים (רבוס) גלו את המונח המסתתר

2. חידות היגיון בנושא קולנוע ישראלי

מיהם השחקנים המסתתרים בהגדרות?

- א. שני שבטים (3,5)
- ב. ילקוטי משה (4,4)
- ג. טורף חכם (4,2)
- ד. יופי ההר (4,3)
- ה. כוח מתכתי (4,3)

3. תפזורת מילים - בית ספר

המילים יכולות להופיע מימין לשמאל ולהפך מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסונים.

שמות הסרטים : אסקימו לימון, בופור, בנות, בננות, ג'ירפות, ההסדר, הלהקה, זוהר, טיפת מזל, כיפור, לילסדה, לרקוד, מבול, מדוזות, מכתוב, מצור, מציצים, נודל, נורית, עגמי, פורטונה, קזבלן, שבעה, שורו, שחור, שרוכים, שרקייה

מ	ו	ל	ה	כ	ס	א	ל	ז	מ	ת	פ	י	ט	ק
ו	ש	ר	ק	י	י	ה	ה	ס	ד	ר	ר	ה	ז	ר
ת	י	ק	ו	נ	ר	פ	י	ר	ו	פ	ו	ב	י	ה
ו	ר	ו	ש	ב	ע	ה	ו	ל	ד	ו	נ	מ	ר	ה
פ	מ	ד	ו	ז	ו	ת	ל	ר	ה	ו	ז	צ	י	נ
ר	ב	ש	ע	ר	מ	ר	ו	ה	ד	ס	ל	י	ל	ו
י	נ	ח	ג	ת	ו	נ	ב	ס	ו	ר	ו	צ	מ	ט
ג	נ	ו	מ	י	ל	ו	מ	י	ק	ס	א	י	ו	ר
נ	ו	ר	י	ת	מ	ח	ר	ב	ו	ת	כ	מ	ל	ו
נ	ת	י	ה	ל	ה	ק	ה	מ	י	כ	ו	ר	ש	פ

פתרונות

- אסקימו לימון
- בנות (בנות)
- בננות
- ג'ירפות
- הלהקה (הלהקה)
- הסדר
- המכתוב
- המכתוב
- המכתוב

* לרכישת כרטיסים
arava.smartticket.co.il

01/12

חנוכיאה
יום ספורט לכל המשפחה
ספיר

שבת | החל מ-8:30 | כניסה חופשית

29/11

הצגת ילדים

מסע מעבר להרים
תיאטרון אלעד
אולם רוזנטל

יום ה' | 17:30 | 35 ₪*

27/11

סינמטק ערבה

המראה של השמש
הקרנה ומפגש יוצרים
אולם רוזנטל

יום ג' | 18:00 | 45 ₪*

05/01

סובב ערבה
www.arava-active.co.il
פארן

יום שבת | בתשלום

20/12

הצגת מבוגרים

תמונות מחיי נישואין
תיאטרון הקאמרי
אולם רוזנטל

יום ה' | 20:45 | 120/60 ₪*

6-7/12

אקו-ארט ערבה
אירוע אמנות אקולוגית בערבה

אקו ארט
אירוע אמנות אקולוגית בערבה
פרטים בהמשך

ימים חמישי - שישי

17/01

הצגת מבוגרים

הצגת מנויים - מר גרין
תיאטרון בית ליסין
אולם רוזנטל

יום ה' | 20:45 | 120/60 ₪*

11/1

מרוץ הערבה ע"ש יוני פרידמן
www.arava-active.co.il
דרך השלום-חצבה

יום שישי | בתשלום

10/01

הצגת ילדים

אוזו ומוזו מכפר קאקרוזו
תיאטרון השעה הישראלי
אולם רוזנטל

יום ה' | 17:30 | 35 ₪*